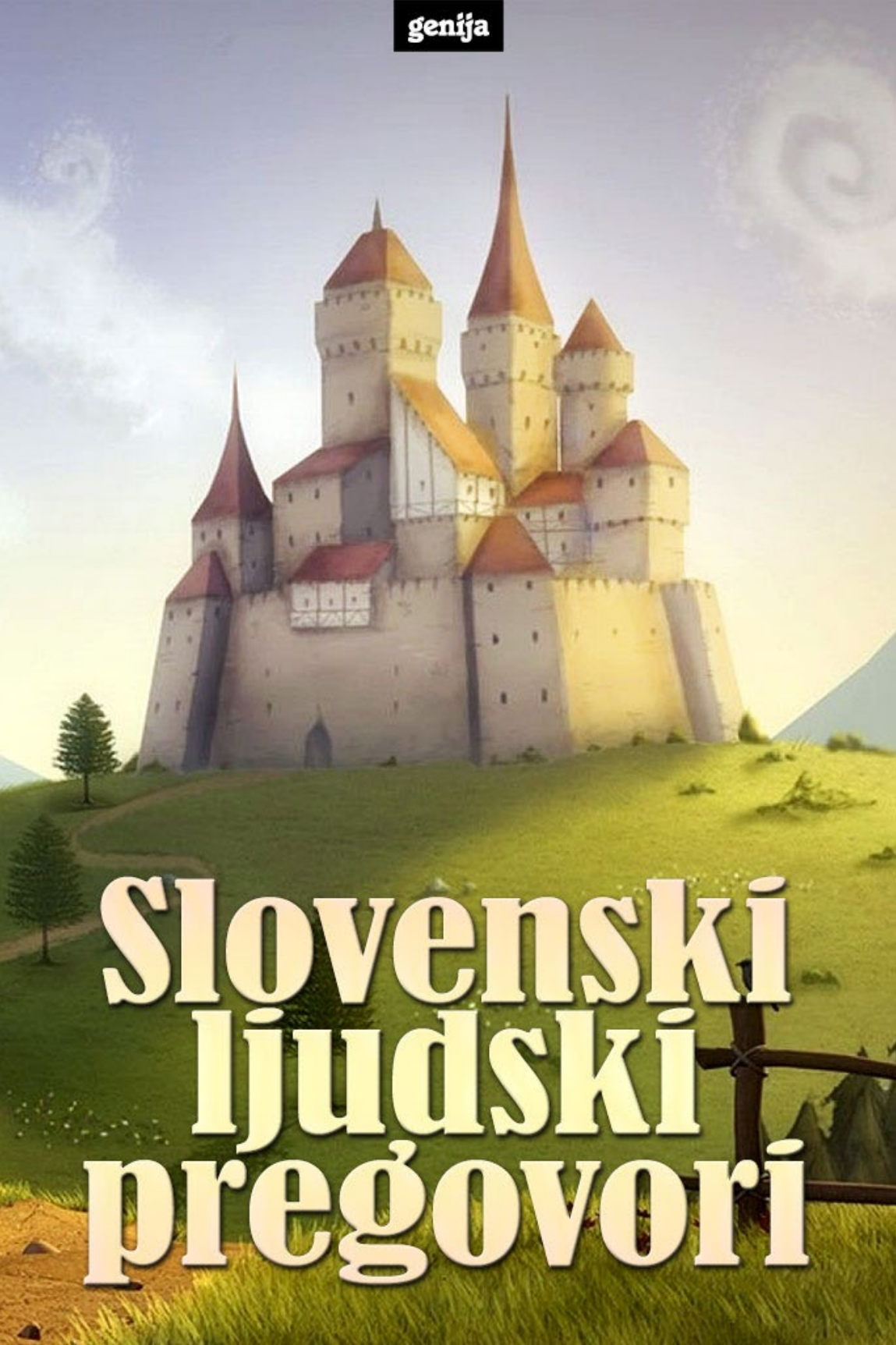

genija

Slovenski ljudski pregovori

Slovenski ljudski pregovori

Založba Genija
Za založbo: Blanka Jarni
Korigirala: Eva Vivola
Oprema: Dubravko Gecan
Ljubljana, 2016

http://www.e-knjiga.si/more_cover.php?recordID=195

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani
COBISS.SI-ID=287238400
ISBN 978-961-280-352-0 (epub)
ISBN 978-961-280-353-7 (pdf)
ISBN 978-961-280-354-4 (mobi)

Slovenski ljudski pregovori

Vsebina:

A.....	6
B.....	7
C.....	15
Č.....	16
D	29
E.....	41
G	43
H	46
I.....	49
J.....	51
K.....	52
L	78
M.....	86
N	94
O	108
P	112
R.....	127
S	130
Š	143
T.....	145

U	151
V	153
Z.....	166
Ž.....	175

A

Ali je možna modrost brez tišine?

Alkoholna pijača – hudičeva zvijača.

Amerike se ne da dvakrat odkriti.

B

Baba je še hudiča v flašo stlačila.

Babe, pipca in konja ne posojaj sosedu.

Beda ljubi družbo.

Bedak ni več bedak, ko spozna, da je bedak.

Bedak zna več vprašati, kakor sedem modrijanov odgovoriti.

Beseda besedo prinese, mačka pa miš.

Beseda lahko močnejše udari kakor pest.

Beseda marsikje zaleže.

Beseda ni konj.

Besede govore eno, dejanja drugo.

Besede mičejo, zgledi vlečejo.

Besede minejo, črke ostanejo.

Besede so uboge, če jih življenje ne potrjuje.

Besede, ki govore resnico, navadno niso prijetne.

Bežeče podgane naznanjajo potop ladje.

Bežečemu neprijatelju zgradite zlati most.

Bič vesti najhuje kaznuje.

Bika zgrabi za roge.

Biti velik, pomeni, biti nerazumljiv.

Blag odgovor jezo ohladi, surova beseda pa jo razplamti.

Blagor doma, kdor ga ima.

Bližnji pes je najhujši.

Bodi hvaležen vdanemu, a vdan hvaležnemu.

Bodi nezadovoljen s tem, kar si, ako želiš postati to, kar nisi.

Bodi sam priden, pa ti ne bo treba biti zaviden.

Bodi vragu dober, s peklom ti poplača.

Bodi zima, bodi kres, kadar zebe, neti les.

Bodimo kritični do kritik.

Bog je najprej sam sebi brado ustvaril.

Bog je ženski iztrgal jezik, ga vsadil in zrasel je hren.

Bogastvo do tretjega roda ne pride rado.

Bogastvo iz odrtije se hitro razbije.

Bogastvo je modremu sluga, neumnemu gospodar.

Bogastvo ne osreči človeka.

Bogat je ta, ki je zadovoljen s tem, kar ima.

Bogat je ta, ki ničesar več ne želi.

Bogat v prepiru, ubog v miru.

Bogatec je toliko zadovoljen s svojim bogastvom,
kakor siromak z beraštvom.

Bogati živijo, kakor hočejo, siromašni, kakor morejo.

Bogu posojuje, kdor revežem daruje.

Boj se tega, ki rad prisega.

Boja ne bije svetlo orožje, ampak junaško srce.

Bojim se človeka ene knjige.

Bojmo se živih, ne mrtvih.

Bojte se jeze potrpežljivega človeka!

Bolezen gre v človeka z vozom, iz človeka po niti.

Bolezen po vrvi, zdravje po niti.

Bolj ko je svoj, bolj se ga boj.

Bolj ko nečisto stvar mešaš, bolj smrdi.

Bolj ko ovca mekeče, več volkov se steče.

Bolje danes kos kakor jutri gos.

Bolje dober beg od slabega boja.

Bolje dober glas kot srebrn pas.

Bolje drži ga kot lovi ga.

Bolje dvakrat vprašati kakor enkrat preslišati.

Bolje je bosa trnje mleti, kakor pijanca vzeti.

Bolje je enkrat videti kot tisočkrat slišati.

Bolje je funt pameti kakor cent moči.

Bolje je imeti hudo letino kakor hudo sosedinjo.

Bolje je krivico trpeti, kakor storiti.

Bolje je malo po pravici kakor obilo po krivici.

Bolje je nositi suh dežnik, kakor mokro obleko.

Bolje je s pametnim jokati, kakor z bedakom peti.

Bolje je sam teči kakor drugim reči.

Bolje je siromašno se voziti, kakor gizdavo hoditi.

Bolje je slabo sedeti kot dobro stati.

Bolje je slamnata pogodba kakor zlata pravda.

Bolje je vinar pravičen kakor zlatnik krivičen.

Bolje je vrabec v roki kakor golob na strehi.

Bolje je z mladim praprot žet, kakor s starim cekine
štet.

Bolje je živ pes kakor mrtev lev.

Bolje kadarkoli kakor nikoli.

Bolje malo, pa to dobro.

Bolje ponošeno zlato kakor kovano srebro.

Bolje pošteno umreti, kakor sramotno živeti.

Bolje preprečiti, kakor lečiti.

Bolje tenak mir kakor tolst prepir.

Boljša je domača gruda kot na tujem zlata ruda.

Boljša je kratka sprava kakor dolga pravda.

Boljša prva zamera kakor druga.

Boljša žlica soka v miru kakor polna miza v prepiru.

Boljša žlica zelja v miru kakor pečenka v prepiru.

Boljše je pri pijancu živeti, kot pri uhrnem umreti.

Boljše je shranjeno jajce kot sneden vol.

Boljši je človek, ki svojo neumnost prikriva, kakor človek, ki svojo modrost skriva.

Boljši je majhen pa pogosten zaslužek, kakor pa velik in redek.

Boljši je star čevelj kakor bosa noga.

Bolnik upa dokler diha.

Bolniku je vse grenko.

Brada dorasla, pamet nedozorela.

Brat bratu najgloblje oči izkoplje.

Brat, ki mu pomaga brat, močnejši je kot trden grad.

Bratje in sestre se daleč narazen najbolj ljubijo.

Brez borbe ni zmage.

Brez dela ni jela.

Brez enega človeka bo lahko semenj.

Brez glave storjeno, gotovo skaženo.

Brez iluzij bi življenje ugasnilo od obupa ali dolgočasje.

Brez joka ni smeha.

Brez krompirja ni kosila.

Brez moške glave ni prave naprave.

Brez moške glave pri hiši je težko življenje.

Brez muje se še čevelj ne obuže.

Brez muke ni moke.

Brez potú ni medú.

Brez poznanja besede moči, ni mogoče poznati ljudi.

Brez prijateljstva ni življenja.

Brez setve ni žetve.

Brez sreče je vsak trud zaman.

Brez tožnika ni sodnika.

Brez uzde strast – gotova propast.

Brez zdravja ni bogastva.

Brez znoja in truda usoda je huda.

Brezdelje utruja.

Bridko je trpljenje, sladek sad njegov.

Budalasta moč hitro omaga.

Budalo, kadar molči, misli, da modrejšega ni.

C

Cena spoznanja je draga.

Ceneno blago je zmeraj najdražje.

Ceni steblo po plodu, a ne po listu.

Cvenk slave ne prevpije.

Cvetje v življenju, trnje na grobu.

Č

Čas celi vse rane.

Čas ima najbolj ostro dleto.

Čas je najboljši sodnik.

Čas je najboljši zdravnik.

Čas je nezvest tistemu, ki ga ne izkorišča.

Čas je zlato.

Čas ozdravi, kar boli.

Čas setve še ni čas žetve.

Čas vse odkrije.

Čas vse prinese in odnese.

Čas vse v kozji rog užene.

Čas za vsakogar drugače utripa.

Časa moč vse premore.

Čast je časti vredna.

Čast, zakon in oko ne trpe šale.

Časti spreminjajo človeka.

Častna obleka sramote ne pokriva.

Če beseda ne pomaga, palica zmaga.

Če beseda ne zaleže, se s palico ustreže.

Če bi bil vedež, ne bi bil revež.

Če bi ljudje ne mrli, konj ne drli, bi bili že davno svet
podrli.

Če bi molčal, bi moder ostal.

Če bi zavist gorela, ne bi bilo treba drv.

Če boš med pijanci trezen, te bodo smatrali za pijanca.

Če ceniš sebe, ne omalovažuj drugih.

Če človek nima skrbi, si jih sam naprti.

Če človek pol sveta obteče, najboljši kruh doma se peče.

Če deset ljudi o tebi govori, morda le pri enem klevete ni.

Če dolgo sekaš, mora pasti tudi najdebelejši hrast.

Če dva delata isto, ni isto.

Če glava ni zdrava, so vsi udje bolni.

Če golob med orle zajde, gotovo smrt najde.

Če hiša pogori, dolg na vrat leti.

Če hočeš biti povezan z ljudmi, se moraš naučiti prikrivati svojo premoč.

Če hočeš družaben biti, pomagaj drugim govoriti.

Če hočeš imeti na stara leta mirne dni, varuj se žganja, kvartanja in zapeljivih ljudi.

Če hočeš nekoga spoznati, mu moraš oblast dati.

Če hočeš prijatelja izgubiti, mu moraš denar posoditi.

Če hočeš star se odpočiti, se moraš mlad truditi.

Če hočeš veliko let šteti, moraš od mladega zmerno živeti.

Če imajo otroci in norci denar, imajo kramarji sejem.

Če je človek še tako star, si bo želel, da bi vsaj še eno leto živel.

Če je kdo bedak, mu ne bodi enak.

Če je mati spaka, rada je hči tudi taka.

Če je novo, še ni lepo.

Če je oče junak, bo sin gotovo vojak.

Če je pridna žena, je stava dobljena.

Če je več mlinarjev, je manj moke.

Če jezik molči, glava ne boli.

Če kdo krivico vso trpi, si kmalu drugo naloži.

Če koza laže, rog ne laže.

Če krava veliko veka, ima malo mleka.

Če kupuješ, česar ne potrebuješ, boš prodajal, kar potrebuješ.

Če lepo dekle šepeta, se sliši dalj kot glas zvona.

Če me enkrat prevaraš, si ti kriv; če me pa dvakrat,
sem kriv sam.

Če mož je dolgo z doma, rad k drugim ženskam roma.

Če mož ženo zmerja, jo otroci tepejo.

Če ne bi bilo moških, bi se ženske čudovito ujemale.

Če ne bi bilo tatov, ne bi bilo treba ključavnic.

Če ne bi veter raztrgal pajčevin, bi svet prepredle.

Če ne moreš delati to, kar želiš, želi to, kar moreš delati.

Če ne moreš pomagati, vsaj ne zaviraj.

Če ne moreš zaspati, začni svoje pisanje brati.

Če ne pride gora k Mohamedu, mora Mohamed h gori.

Če ne teče, pa kaplja.

Če ne znaš pametno govoriti, pametno molči.

Če ni za biti, je za oditi.

Če ni, tudi ujma ne vzame.

Če nič ne vem, me nič ne boli.

Če nikoli časa ni, se najmanj naredi.

Če nisi všeč slabim ljudem, pomeni to tvojo odliko.

Če pomočiš prst v morje, že imaš zvezo z vsem svetom.

Če potok slabo teče, je krivda na izviru, ne na koritu.

Če pravica ne pomaga, krivica tudi ne zmaga.

Če pri sosedu gori, lahko tudi tebi zgori.

Če pride kdaj zapreka, v naravi išči leka.

Če se hočeš veseliti, moraš začeti pozabljati.

Če se kmet po lovu klati, čez kratko drugim mlati.

Če se kmet z gospodo brati, ne bo imel s čim orati.

Če se moškemu kaj pove, gre pri enem ušesu noter, pri drugem pa ven; če ženski, gre pri obeh ušesih noter, pri ustih pa ven.

Če se mož in žena prepirata, je kačje gnezdo v hiši.

Če se ne bi pametni motili, bi morali norci obupati.

Če se pravdata dva – izgubita oba, dobi pa samo advokat.

Če se sramota izgubi, tudi čednosti več ni.

Če se stari panj vname, dolgo tli.

Če se utapljata žena in mati, mora sin najprej rešiti ženo.

Če si ležal v mladosti na rožah, boš ležal v starosti na trnju.

Če si pijan, si moder, bogat in močan.

Če si srečen, delaj, da srečen ostaneš; če si nesrečen, delaj, da srečen postaneš.

Če skoči kdo v vodo, hočeš tudi ti vanjo?

Če slepec slepca vodi, padeta oba v jamo.

Če smrt ustreli, ne zgreši.

Če so otroci dobri, očeta k možu postavijo; če so pa hudobni, ga na beraško palico pripravijo.

Če srečen si, ne pravi svetu, ker je nevoščljiv; če nesrečen si, ne toži svetu, ker je neobčutljiv.

Če stopiš psu na rep, zacvili.

Če še tako je oster, mu lakota je mojster.

Če težav ni, si jih človek sam naredi.

Če tožnik je sodnik, je vsemu zapik.

Če udariš po mizi, se stresejo škarje.

Če urar uro samo pogleda, je že zaslužil pečenko, če jo pa odpre, je že zaslužil teleta.

Če vesta dva, je med tema; ako trije, je med vsemi.

Če vleče eden naprej, eden nazaj, se nikoli ne pride na kraj.

Če volkovi tulijo, zvesti pes ne zapusti črede.

Če želiš biti ljubljjen, ljubi.

Če žena kruh peče, nikogar poleg neče.

Če ženski ne rastejo rože, ji raste plevel.

Čednost je v sredi.

Čemu strmiš v daljavo, ko pa sreča blizu stoji?

Čep še dolgo zadrži vonj.

Česar človek nima, po tem se mu sline cede.

Česar je polno srce, rado iz ust gre.

Česar mladi ne vedo, stari povedo.

Česar ne dosežemo, po tem udrihamo.

Česar ne zmore beseda, zmore zlato.

Česar ne želiš sebi, ne želi drugemu.

Česar ni mogoče prenarediti, je najbolje pozabiti.

Česar oko ne vidi, tega srce ne želi.

Česar se licemerec očitno ne dotakne, v to skrivaj
globoko kremplje vtakne.

Česar v glavi ni, peta nadomesti.

Često je človek sam sebi neprijatelj.

Često je hrabrejše živeti, kakor umreti.

Često se najboljše misli izjalovijo.

Češnjevo cvetje in beračeva molitev ne izdata zadosti.

Četudi odrežeš svinji rilec, bo še vedno rila.

Četudi si nesrečno zaljubljen, še vedno si srečen, da si
lahko zaljubljen.

Čevketanje ima mnogo plev.

Čez sedem let vse prav pride.

Čič ne da nič, stalo pa malo.

Čigar kokoš, njegovo jajce.

Čigar kruh ješ, tistega pesem poješ.

Čim bolj hoče biti pomemben, tem bolj je smešen.

Čim bolj si tiho, bolj se te sliši.

Čim daljše si od mene, boljša sva prijatelja.

Čim gostejša je trava, tem laže jo je kositi.

Čim manj bo želja, tem več bo miru.

Čim več človek šteje let, teže čaka na pomladni cvet.

Čim več ima, po več zija.

Čim več sužnjev, več sovražnikov.

Čim večji je človek, tem večja je ljubeznivost.

Čistemu je vse čisto.

Čistemu obrazu je malo vode treba.

Čisti računi – dobri prijatelji.

Čisto zlato ne rjavi.

Človek brez denarja je lok brez tetive.

Človek človeku volk ali bog.

Človek je človeku tako potreben kot kruh.

Človek je tak, kakršno je njegovo pisanje.

Človek je to, kar napravi sam iz sebe.

Človek je toliko velik, kolikor ima v sebi morale in talenta.

Človek kaže v mladosti, kaj hoče biti v starosti.

Človek mora veselje z nekom deliti.

Človek na nevarnost opozorjen, je že napol oborožen.

Človek ne more zakriti treh stvari: kašelj, revščino in ljubezen.

Človek nerad gleda resnici v obraz.

Človek ni nikdar dovolj pameten.

Človek obrača, Bog obrne.

Človek s človekom se spravi, gora z goro nikdar.

Človek sam sebe najmanj pozna.

Človek se do smrti uči.

Človek se mora po ljudeh ravnati, ne ljudje po človeku.

Človek se ne izučí, dokler živi.

Človek se uči, dokler živi, in vseeno neumen umre.

Človek se vedno brusi, kakor kamen v vodi.

Človek vsak si to želi, da nekaj spomina za sabo pusti.

Človek, dokler ne občuti, ne verjame.

Človek, ki je izgubil v človeku prijatelja, ga išče pri živalih.

Človek, ki ne dela napak, običajno nič ne dela.

Človeka pomlad pride le enkrat.

Človeka uči, kar trdo molči.

Človeku je potrebno veliko pameti, da lahko uči druge, česar sam ne zna.

Človeku je treba dveh reči: dobrega slovesa in dobre vesti.

Človeku ni dobro biti sam.

Človeku preti, da se zaradi lastne nespameti ne bo več znašel na svetu.

Človeku vsak dan preti pogibel od človeka.

Črepinje prinašajo srečo.

Črke ne porumenijo.

Črne lase in višnjevo oko skupaj najti je težko.

Črno na belem nikdar ne izgine.

Čuda se dimi, malo se peče.

Čudna so pota usode.

Čudovita mojstra: čas in delo, napravita življenje zopet veselo.

Čuvaj bele denarje za črne dni.

Čuvaj se hudobnega človeka! Če se ti usede na suknjo, ne reci mu, naj se privzdigne, ampak odreži in beži.

D

Da človeku dolgčas ni, zato že tepec poskrbi.

Da ima koza denar, gospa bi ji rekli.

Da prepovedan sad najbolj diši, to nas že Adam uči.

Da se resnica prav spozna, treba je čuti dva zvona.

Daj ženi deset dobrih nasvetov, ona se bo držala enajstega.

»Daj« je umrl, a »nedaj« ga je pokopal.

Daj, toda komu in zakaj!

Daleč od oči, daleč od srca.

Dan je bolje loviti pri glavi kakor pri repu.

Dan omili žalost.

Dan se po jutru pozna.

Dan se zarana lovi.

Danes ga v nebo kuje, jutri že po njem pljuje.

Danes gosti, jutri posti.

Danes meni, jutri tebi.

Danes žalost, jutri radost.

Darila ljudje pozabijo, dobrote nikdar.

Darovi so podobni zankam.

Dekla se po gospodinji vrže, ne gospodinja po dekli.

Dekliški glas gre daleč v vas.

Dela kažejo človeka.

Delaj, kakor da boš večno živel; misli, kakor da boš jutri umrl.

Delo beli jelo.

Delo hvali mojstra.

Delo in mir sta sreče izvir.

Delo je revnega last, bogatemu v čast.

Delo je sladkost življenja.

Delo se samo kaže.

Delu čast in oblast.

Denar ceniš šele takrat, ko si ga izposojaš.

Denar govori, pes pa laja.

Denar in nabrušen nož lahko v prid in škodo obrneš.

Denar in nagoto moraš skriti.

Denar in žene, vladarji zemlje.

Denar je kot plevel na vetru.

Denar je vladar in svet je slepar.

Denar le imej, pa glej, da tebe denar ne bo imel.

Denar leži na cesti, ga je treba znati pobrati.

Denar mora krožiti.

Denar naj ti bo služabnik, ne vladar.

Denar ne smrdi.

Denar oči slepi.

Denar poide, pamet pride.

Denar slepar – sveta vladar.

Denar – sveta vladar.

Deset štej prej, preden v jezi rečeš kej.

Desetkrat obrni besedo na jeziku, preden jo izrečeš.

Devetkrat ustrežeš, desetič ne – že zamera je.

Dež pred sedmo uro zjutraj ima tek stare ženske.

Dež za soncem mora biti, za veseljem žalost priti.

Do česar se lahko pride, se malo ceni.

Do petdesetega leta vprašujemo: kaj te boli, po
petdesetem pa: kaj te ne boli.

Do trikrat Bog pomaga.

Do tu gre slava, a dalje glava.

Do znanja grenko, z znanjem sladko.

Dober biti, ali ne sebe pozabiti.

Dober človek ostane vedno začetnik.

Dober glas ima čas.

Dober glas seže v deveto vas, grd pa v deveto deželo.

Dober glas seže v deveto vas, slab pa ostane rad ves čas.

Dober izgovor je boljši kakor devet zagovornikov.

Dober izgovor, čeprav je iz trte zvít.

Dober je domek, četudi ga ni več kot za bobek.

Dober nasvet je zlata vreden.

Dober nauk do smrti ne škodi.

Dober premislek je boljše kakor uro hoda.

Dober prijatelj in pa star denar sta veliko vredna.

Dober prijatelj je boljši kot denar.

Dober sosed je boljši kakor deset stricev.

Dober sosed je boljši kot gotov denar.

Dober začetek je pol dela.

Dobitek enega je gubitek drugega.

Dobra beseda pogosto zaleže več kot graja.

Dobra jed se sama ponuja.

Dobra levica, ako odreče desnica.

Dobra misel – pol zdravja.

Dobra mladina – srečna domovina.

Dobra ni kuga niti vojska.

Dobra reja lepo nareja.

Dobra stran zakona je, da človek ni sam; slaba pa, da nikoli ni sam.

Dobra trgovina ne išče kupca.

Dobra volja dar pozlati.

Dobra volja je pol zdravja.

Dobra volja mošnje kolje.

Dobra volja pol življenja hrani.

Dobra vzreja brani uboštvo pod streho.

Dobremu človeku je težko par dobiti.

Dobri so redki.

Dobri zakoni nastajajo iz slabih običajev.

Dobri, stari časi so dobri zato, ker so že minili.

Dobro blago pride brez mešetarja v denar.

Dobro blago samo kupca najde.

Dobro blago se samo hvali.

Dobro delati, prinaša srečo.

Dobro doma, kdor ga ima.

Dobro je vsako stvar prespati.

Dobro je, dokler mož vino nosi, napak, kadar vino
moža nosi.

Dobro jesti, dobro piti, lepo se nositi, nič ne dobiti,
dobre volje biti – to ne more biti.

Dobro jutro žganje, zbogom pamet.

Dobro nakovalo se ne boji kladiva.

Dobro ni vzeti iz mlina praseta, pa iz gostilne dekleta.

Dobro orodje delo skrajša.

Dobro orodje – lahko delo.

Dobro orodje – pol mojstra.

Dobro plačuj – hudo kaznuj.

Dobro se spi le pod odejo.

Dobro se z dobrim povrne.

Dobro storiti, pa ne okrog zvoniti.

Dobro zgrizeno – napol prebavljeno.

Dobro živeti – dobro umreti.

Dobro živeti, srečno umreti – to je hudiču račun podreti.

Dobro živi, kdor se z malim zadovolji.

Dobro živi, komur je malo zadosti.

Dobrodušnosti se bedak posmehuje.

Dobrota je sirota.

Dobrota najprej razoroži.

Dobrotljiva roka ne obuboža.

Dohtar pravice – prijatelj petice.

Dokaži oslu, da ima dolga ušesa.

Dokler bo sreča šla s teboj, boš imel prijateljev roj.

Dokler je čep pri sodu moker, vsak mi je boter; kadar je čep suh, je vsakdo zame gluh.

Dokler je otrok majhen, stopa staršem na prste, ko pa
je velik, na srce.

Dokler je protje mlado, je viti lahko.

Dokler je rosa, reže sama kosa.

Dokler je sreča, je dosti prijateljev.

Dokler konja love, mu ovsa mole, ko ga pa ujemo, mu z
bičem dado.

Dokler lipa cvete, ji ne manjka čebel.

Dokler nisi bil nesrečen, ne veš, kaj je sreča.

Dokler prosi, zlata usta nosi; ko vrača, hrbet obrača.

Dokler so otroci majhni, so z njimi majhne skrbi, ko so
pa veliki, pa velike.

Dokler ve eden, ne ve nobeden; če vesta dva, jih ve
mnogo; če vedo trije, ve ves svet.

Dokler ženska joka, s solzami pripravlja zasedo.

Dokler živiš – živi!

Dolg govor – malo prida.

Dolg in greh rasteta zmeraj.

Dolg je hud volk.

Dolg je slab prijatelj.

Dolg pravi: začni me, delal se bom sam.

Dolga bolezen – gotova smrt.

Dolga ljubezen – gotova bolezen.

Dolga zaroka – mala poroka.

Dolgo potovanje menja dekleta.

Dolgo živi, kdor dobro živi.

Dolgočasje tudi lahko pelje k nezvestobi.

Dolžan – na srcu bolan.

Domače perilo naj se doma pere.

Domačega tatu ne drži nobena ključavnica.

Dosti besedi dosti dobrega ne rodi.

Dosti je učenih, ali malo izkušenih.

Dosti siromakov je od gladu umrlo, beračev pa nobeden.

Dota je zmota, a revščina ostane.

Dovolj je bogat, kdor ni nikomur dolžnik.

Draginja tepe le reveža.

Drago prodaj, a prav izmeri.

Drevo ne pade od enega udarca.

Drevo se na drevo naslanja, človek na človeka.

Drevo se po sadu pozna.

Drevo se upogne, dokler je mlado.

Druge opravlja, na sebe pozablja.

Druge uči, sam pa ne stori.

Drugega ni posoditi, kakor star žakelj.

Drugim odpuščaj, sebi ne!

Druži se s sebi enakimi.

Drva je treba kupiti, kadar so češnje zrele.

Drvi iz dima v plamen.

Drži se novega pota in starega prijatelja.

Dva trda mlinska kamna še nista nikoli dobre moke
zmlela.

Dvakrat premisli, enkrat govori, trikrat preudari,
enkrat stori.

Dve ženski živita v miru le takrat, če je ena slepa,
druga pa gluha.

Dvema gospodarjema ne moreš služiti.

Dvema ljubeznima se ni mogoče predati.

Dvema pastirjema volk laže ovco ukrade kot enemu.

E

Elegantna ženska je lepša kot lepa.

En dan poučuje drugega.

En danes je vreden za dva jutri.

En norec deset norcev naredi.

En oblak je dovolj, da sonce zakrije.

En sam ženski las lahko bolje vleče kot sto parov volov.

Ena beseda češče več škoduje kakor toča po deželi.

Ena garjava ovca vso čredo okuži.

Ena lastovka še ne prinese pomladi, naznani jo pa.

Ena laž potegne za seboj še drugo.

Ena mati lahko preživi deset otrok, deset otrok ne more ene matere.

Ena ptica ne more sedeti na dveh vejah.

Enako vračaj z enakim.

Enega list skrije, drugega hrast ne zakrije.

Enkrat napisano je vredno več kot desetkrat prebrano.

Enkrat ponevedoma, potem zaporedoma.

Eno kolo iz blata, drugo v blato.

Eno leto je dolgo, več jih pa hitro mine.

Enostaven je govor resnice.

Enostavnost je oblika resnice.

G

Genij je pred svojim časom, ne za njim.

Gizdav berač – prazna torba.

Glad je hud tat.

Glad je najboljši kuhar.

Glad je slep in gluhi.

Glad lomi železen grad.

Gladnemu je vsak kruh kolač.

Glava za glavo – najkrajše pravo.

Glej, da ti ne bo glava večja od klobuka.

Gliha vkup štriha.

Globoke rane se težko ali nikoli ne zacelijo.

Gola kost še psu ne tekne.

Golobe izpuščajo iz rok, vrabce pa lovijo.

Golobradec uči stare.

Gora ni nora, tisti je nor, ki gre gor.

Gorenjč iskreno govori, Dolenjč pa ne laže.

Gorje tistemu, ki ga ljudje pomilujejo.

Gospoda in zima ne prizaneseta.

Gospodinja ne sme biti dekli rogata mati.

Gost je kakor riba, po treh dneh smrdi.

Gostije praznijo mošnjo in hlev.

Govor je slika duše.

Govori, da te spoznam.

Govoriti je srebro, molčati pa zlato.

Gozd je kmetova hranilnica.

Graditi je težko, rušiti lahko.

Graja vedno zbudi občutek krivde.

Grbec tujo grbo vidi, a svoje ne.

Grdo je bežati, pa koristno.

Gre skozi les, ne vidi dreves.

Greh kliče greh.

Greh se izleže in redi v naročju lenobe.

Greh se kaznuje zato, da ga v bodoče več ne bo.

Greh se pove, grešnika pa ne.

Grehi mladosti kaznujejo se v starosti.

Grehi staršev se maščujejo nad otroci.

Grlo zapravi več hiš kakor vojska, grom in blisk.

Gruntec pravi: obdeluj me, če ne – bom pa jaz tebe.

H

Hči skopuhova je dostikrat žena požeruhova.

Hiša ne stoji na zemlji, ampak na ženi.

Hiša razdeljena razpada kakor zapuščena.

Hitra pomoč – dvakratna pomoč.

Hitri skoki so nevarni.

Hitro se očistijo tiste ulice, kjer vsak očisti pred svojimi vrati.

Hitro se ujame riba, ki obgrizuje vsako vabo.

Hitro začeto, je dvakrat prijet.

Hleb za trebuhom ne hodi.

Hoče letati preden so mu peruti porasle.

Hrasta sneg ne upogne.

Huda beseda – dobra roka.

Huda vest je mutast birič.

Hude nevihte ne trajajo dolgo.

Hudega ni treba klicati, ker pride samo po sebi.

Hudič je, kjer ni Boga, kjer je pa Bog, je pa križ.

Hudič v sili muhe žre.

Hudiča so znali priklicati, ne znajo pa ga odgnati.

Hudo je biti priklenjen, pa čeprav z zlato verigo.

Hudo kadar pride, pride prezgodaj.

Hudo neprestano preži.

Hudo še ni sveta obrnilo,

Hudobnemu konju krepko ostrogo.

Hudobnež se boji svoje sence.

Hudodelca privlačuje kraj dejanja.

Humor je rešilni pas v reki življenja.

Humor je sol življenja.

Hvaležnost dobroto razveseli.

Hvali morje, a drži se kraja.

I

Imajo oči, a nočejo videti.

Imaš s čim, lahko greš v Rim.

Imeti potrebno in dovoljno, to je meja bogastva.

Iskra zažge velik ogenj.

Iskren in raven pogled čisla ves svet.

Iste ptičke skupaj lete.

Išče krivdo vsepovsod, samo tam ne, kjer je.

Iščejo delo, pa prosijo Boga, da ga ne bi našli.

Iver ne pade daleč od debla.

Iz malega raste veliko.

Iz mladice se trn ostri.

Iz neumne dupline neumen veter piha.

Iz nič ni nič.

Iz orličev postanejo ob letu orli.

Iz tega smeha bo kmalu jok.

Iz vsake težave se najde izhod.

Izgovor je dober, če ga tudi pes na repu prinese.

Izjema potrjuje pravilo.

Izkustvo je učitelj.

Izkušnja je kos preroka.

Izkušnja je pregovore rodila, potrdila in ohranila.

Izkušnje nas učijo.

Izmed tisoč učenjakov je lahko samo eden moder.

Izrečena beseda ne vrne se nobena.

Izrečeno izgine, napisano ne mine.

Izven iskrenosti je umetnost nemogoča.

J

Jabolko na dan, odganja zdravnika stran.

Jabolko ne pade daleč od drevesa.

Jajce hoče več vedeti od kokoši.

Jamrovcu vzemi in bahaču daj.

Je bolj vidno kakor pridno.

Je kot mačka: vrzi jo na glavo, pade na noge.

Jemanja se nikdo ne naveliča; kdor vse razda – ta se prepriča.

Jeza se ne zna dobro braniti.

Jezik je del telesa, ki človeka najlaže ugonobi.

Jezik z mošnjo raste.

Jutri ne bomo več to, kar smo bili in kar smo.

K

Kača se skriva v travi.

Kača z ugrizom umori tudi bika.

Kadar hlapec konja zajaha, ga tudi hudič ne dohiti.

Kadar igra najbolj teče, hitro ji obrni pleče.

Kadar je sila največja, je pomoč najbližja.

Kadar kupuješ, ne reci, da zelo potrebuješ.

Kadar mačke ni pri hiši, ples imajo miši.

Kadar se ti mudi na delo, se usedi!

Kadar se ti najbolj mudi, pojdi spat!

Kadar zlato govori, vsakdo molči.

Kaj se bo hvalila sraka s pavovim perjem.

Kako daješ, je skoraj več vredno kot kaj daješ.

Kako je ženska nepomembna brez ženskosti.

Kako pa naj človek zaupa besedi, če ni izza nje res mož beseda.

Kako se kaj izvrši, vse od človeka zavisi.

Kakor jih starši uče, tako mladiči žvrgole.

Kakor mati prede, tako hči tke.

Kakor na kup, tako s kupa.

Kakor ogovor, tako odgovor.

Kakor poje stara ptica, tako mlada.

Kakor pridobljeno, tako izgubljeno.

Kakor prišlo, tako odšlo.

Kakor rosa vročino hladi, tako dobra in lepa beseda stori.

Kakor se daruje, tako se vračuje.

Kakor se koscem streže, tako jim kosa reže.

Kakor se v gozd kliče, tako odmeva.

Kakor se znosi, tako se raztrosi.

Kakor si boš postlal, tako boš spal.

Kakor ti meni, tako jaz tebi.

Kakor ti spoštuješ svoje starše, tako bodo tebe spoštovali tvoji otroci.

Kakor živi, tako umrje.

Kakršen gospodar, takšen sluga.

Kakršen gost, taka čast.

Kakršen je ljudem govor, takšno jim je življenje.

Kakršen lonec, takšen pokrov.

Kakršen oče, takšen sin.

Kakršen pastir, taka čreda.

Kakršen pozdrav, takšen odzdrav.

Kakršna setev, taka žetev.

Kakršno življenje, taka smrt.

Kakšna sreča, da molči, da se ga lahko za modrega drži.

Kalna voda je žalostna.

Kamor je šel bik, naj gre še štrik.
Kamor je šla motika, naj gre še toporišče.
Kar boš v mladosti sejal, to boš v starosti žel.
Kar človek sam prisluži, najboljše obrne.
Kar človeka skrbi, to se skoro približa.
Kar daješ poštenim, odvzameš nepoštenim.
Kar danes lahko storiš, ne odlašaj na jutri.
Kar dela desnica, naj ne ve levica.
Kar delaš z dobro voljo, je lahko.
Kar doma se skvasi, tega ne razglasi.
Kar je babica nabrala, je vnukinja razdala.
Kar je bilo dobro za očete, ni vselej za sinove.
Kar je Bog dal, vrag ne vzame.
Kar je dano, je v zemljo zakopano.
Kar je darovano, je dvakrat kupljeno.
Kar je dobrega, se težko prebija.

Kar je ljubo očesu, to je tudi ušesu.

Kar je pisano, je zapisano.

Kar je preveč, še z maslom ni dobro.

Kar je prirojeno, to ostane.

Kar je v roki, ni laž.

Kar je v srcu, to je tudi na jeziku.

Kar je v tebi, se bo pokazalo.

Kar je za nekoga smešno, je lahko za drugega resno.

Kar je želela, je v sanjah imela.

Kar lisica pusti v pasti, tega si ne lasti.

Kar mačka rodi, miši lovi.

Kar na svetu živi, vse kmet preredi.

Kar od srca pride, se srca prime.

Kar pada tako rekoč z neba, zadovoljstva ne da.

Kar prihaja od srca, najde pot k srcu.

Kar revež da, trikrat da.

Kar se je Janezek naučil, to Janez zna.

Kar se počne ponoči, se razkrije podnevi.

Kar se pri igri dobi, se pri igri tudi zgubi.

Kar se v mladosti naučiš, to v starosti znaš.

Kar se zgodaj ne ukroti, zdivja in zagovedni.

Kar si človek naprti, to nosi do smrti.

Kar te muči, to te uči.

Kar te ne peče, ne pihaj.

Kar tebi ni drago, ne stori drugemu.

Kar tepec da, pametni vzame.

Kar ti v glavi ostane, tega ti nihče ne vzame.

Kar trezen misli, pijan pove.

Kar vsem rabi, se kmalu izrabi.

Kar znaš, to veljaš.

Kasna darila ostanejo brez hvale.

Kava mora biti črna kot hudič, vroča kot pekel in
sladka kot ljubezen.

Kazen gre kot spremljevalec za grehom.

Kazen pride včasih kasno, vendar pride.

Kdor bolj ljubi denar kakor obraz, izgubi oboje.

Kdor čaka, dočaka.

Kdor dela za stvar, denar mu ni mar.

Kdor dela, dela tudi napake; kdor ne dela, dela največjo napako – ker sploh ne dela.

Kdor denar priženi, svojo voljo zaženi.

Kdor devet rokodelstev opravlja, ne zna nobenega.

Kdor dobroto izkaže, na svojo srečo kolo maže.

Kdor dolgo kašlja, dolgo živi.

Kdor dolgo leži, se ga slama drži.

Kdor dolgo obeta, ne stori rad ali ne more.

Kdor dolgo spi, obira kosti.

Kdor druge sramoti, se često sam osramoti.

Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade.

Kdor glumi na ves glas, naj ne hodi k ljudem v vas.

Kdor goni dva zajca, ne ulovi nobenega.

Kdor govori laži, se pogubi.

Kdor govori, kar hoče, mora slišati, česar noče.

Kdor gre na Dunaj, mora pustiti trebuh zunaj.

Kdor hitro dá, dvakrat dá.

Kdor hitro se znajde, sreča ga najde.

Kdor hitro sodi, se hitro kesa.

Kdor hoče preveč vedeti, se hitro postara.

Kdor hoče veliko znati, ne sme mnogo spati.

Kdor hoče žeti, mora tudi sejati.

Kdor hoče – temu ni nič težko; kdor noče – vse.

Kdor ima dar, lahko ima denar.

Kdor ima kokljo, od tistega so tudi piščeta.

Kdor ima moč, ima tudi pravico.

Kdor ima srečo, ima tudi prijatelje.

Kdor ima strgano sleme, prosi vedno za lepo vreme.

Kdor išče, ta najde.

Kdor izgubi, ima sto grehov; kdor ukrade, samo enega.

Kdor izkusi, zna druge učiti.

Kdor je hiter pri delu, je tudi pri jelu.

Kdor je povsod, ni nikjer.

Kdor je v malem zvest, njemu se dá veliko v pest.

Kdor je v sredi, ima zlato jabolko v skledi.

Kdor je za delo, je tudi za jelo.

Kdor je za stvar, ne išče denar.

Kdor je zadovoljen, najmanj potrebuje.

Kdor je zdoma, ima eno misel; kdor je doma, ima jih sto.

Kdor je znal delati, ta lahko upravlja.

Kdor je znal molčati, ta tudi lahko govori.

Kdor jezik špara, kruha strada.

Kdor klevetam naseda, sam sebi preseda.

Kdor lagati ne zna, za lovca ni ta.

Kdor lahko z vedrom zajema, ne vpraša po korcu.

Kdor lahko zasluži, lahko razruši.

Kdor laže, ta krade.

Kdor le doma tiči, malo se nauči.

Kdor le z glasom pomaga, malo pomore.

Kdor maha z mečem, bo z mečem pokončan.

Kdor matere zemlje ne časti, sadu ta njenega vreden ni.

Kdor materin jezik zaničuje, tudi matere ne spoštuje.

Kdor mlad ne nori, pa star znori.

Kdor molči, devetim odgovori.

Kdor na videz berglo rabi, jo prav rad pozabi.

Kdor naročuje, tudi plačuje.

Kdor ne dela, mora krasti ali krave pasti.

Kdor ne dviga nog, se spotakne tudi ob droben kamen.

Kdor ne hrani mačke, hrani miši.

Kdor ne ljubi svoje domovine, ne ljubi tudi tuje.

Kdor ne ljubi svojega brata, tega bijo tuja vrata.

Kdor ne ljubi živali, tudi ljudi ne ljubi.

Kdor ne napreduje, nazaduje.

Kdor ne popravlja otroka, ki greši, sovraži ga.

Kdor ne posluša, naj izkuša.

Kdor ne uboga, ga tepe nadloga.

Kdor nekaj zna, ta nekaj velja.

Kdor ni svoje dni nesrečen bil, pri tem boš malo sočutja dobil.

Kdor ni užil žalosti, ne zna ceniti radosti.

Kdor nič nima, je brez skrbi porok.

Kdor nič nima, se ne boji tatu.

Kdor ničesar ne pričakuje, razočaranjem se oddaljuje.

Kdor nikoli v življenju ni bil nor, tudi pameten ni bil.

Kdor nima junaškega srca, mora imeti pete.

Kdor nima v glavi, naj ne sili visoko.

Kdor nima, kaže s prstom na tistega, ki ima.

Kdor noče zlepa, mora zgrda.

Kdor noče, kmalu izgovor najde.

Kdor nosi, ne prosi.

Kdor o meni slabo sodi, ta v moj hram nikar ne hodi.

Kdor opravlja, ugled in čas zapravlja.

Kdor otroke preveč ljubi, ta jih pogubi.

Kdor pamet ima, prav ravna.

Kdor pameti noče poslušati, jo mora občutiti.

Kdor po sili z domačega praga hiti, na tujem le gloda obrane kosti.

Kdor po svetu gre, mnogo izve.

Kdor pogosto ječi, dolgo mu ne zazvoni.

Kdor poje rad, ostaja mlad.

Kdor poje, dvakrat moli.

Kdor posoji, si sovražnike nakopuje.

Kdor predolgo meri, ne zadene zveri.

Kdor prehitro verjame, se rad ukane.

Kdor prej premisli, kar stori, konca se bati mu treba ni.

Kdor prej pride, prej melje.

Kdor preveč dokazuje, ničesar ne dokaže.

Kdor preveč obljublja, zaupanje izgublja.

Kdor preveč zaupa, večkrat obupa.

Kdor prijatelja kupuje, ga slano plačuje.

Kdor prijatelja odriva, sonce si zakriva.

Kdor prisluškuje, sam o sebi čuje.

Kdor rad leži, rada ga glava boli.

Kdor rad potrpi, si rože sadi.

Kdor rad zbada, rad ima.

Kdor rano vstaja, mu kruha ostaja.

Kdor sam išče nesrečo, jo najde.

Kdor sam sebe pestuje, sam sebe kaznuje.

Kdor sam sebe povišuje, prazno glavo oznanjuje.

Kdor samo na veter gleda, nikdar ne seje; in kdor le na oblake pazi, nikoli ne žanje.

Kdor se brez vzroka smeji, se za norca proglasi.

Kdor se dela boji, slabo živi.

Kdor se ga nabere, rad levite bere.

Kdor se huduje, ta kupuje.

Kdor se hvali, da nima neprijatelja, samo dokazuje svojo nepomembnost.

Kdor se hvali, sam se kvari.

Kdor se igra z ognjem, naj se ne čudi požaru.

Kdor se iz zgodovine ne uči, temu tudi pomoči ni.

Kdor se je malo učil, rad bi pamet solil.

Kdor se je napravil za osla, naj se ne čudi, če ga drugi jahajo.

Kdor se med otrobe pomeša, ga prašiči požro.

Kdor se mlad vozi, ta star hodi.

Kdor se na tujo pomoč zanaša, v situ vodo prenaša.

Kdor se napije, ne pozna nevarnosti.

Kdor se ne da vpreči, mora vleči.

Kdor se ne joka, se tudi ne smeje.

Kdor se ne trudi v mladosti, gorjé mu v starosti.

Kdor se opravičuje, ta obtožuje.

Kdor se ponuja, se rad skuja.

Kdor se poroči, se v križe položi.

Kdor se preveč poniža, tega pohodijo.

Kdor se rad tepe, je tepen.

Kdor se uči brez knjig, zajema vodo s sitom.

Kdor se utaplja, se oprijemlje tudi za bilko.

Kdor se vedno priduša, temu vest shujša.

Kdor se z vinom opije, se strezni; kdor se s kruhom, težko.

Kdor se zadnji smeje, se najslajše smeje.

Kdor se zna opreti na roke, se lahko tudi na jezik.

Kdor se ženi zaradi blaga, ta nameri se na vraga.

Kdor seje veter, žanje vihar.

Kdor si je pokvaril želodec, hvali zmernost.

Kdor si sam ne zna pomagati, mu tudi drugi ne morejo.

Kdor slabim odpušča, dobrim škodi.

Kdor slabim pomaga, se kmalu kesa.

Kdor slabo vest ima, ljudem se sam izda.

Kdor spi, rib ne ulovi.

Kdor starše v življenju ne spoštuje, jih na grobu objokuje.

Kdor strah pred smrtjo prebrodi, življenja ta se veseli.

Kdor svojim staršem življenje greni, sam srečo pohodi, v nadloge drvi.

Kdor šiva in para, ima dva kvara.

Kdor te kara, ta te mara.

Kdor ti pomaga v sili, se tudi ti ga usmili.

Kdor trdi, mora dokazati.

Kdor trdno spi, je brez skrbi.

Kdor tvega, dobi.

Kdor v brezno leti, se za robido lovi.

Kdor v hudem vztraja, ta je rojen za uspeh.

Kdor v jezi pije in v žalosti molči, nikdar dolgo ne živi.

Kdor v kratkem veliko povedati zna, ta nekaj velja.

Kdor večkrat išče razvedrila, mu malo treba je zdravila.

Kdor vedno kupuje, se kmalu sezuje.

Kdor veliko govori, veliko ve ali veliko laže.

Kdor veliko misli, malo govori.

Kdor veliko obljublja, razveseljuje tepce.

Kdor veliko pije, ga kmalu zvije.

Kdor veliko tarna, malo trpi.

Kdor veliko ve, malo verjame.

Kdor vino meša, glavo zmeša.

Kdor visoko dviga nos, ta bo kmalu hodil bos.

Kdor visoko leta, nizko pade.

Kdor vpraša, izve.

Kdor vpraša, ne izgublja časa.

Kdor vpraša, ne zaide.

Kdor z malim ni zadovoljen, velikega ni vreden.

Kdor za mladih dni ne skrbi, v starosti trpi.

Kdor začenja zgodaj ljubiti, mora zgodaj lase izgubiti.

Kdor zavida, ne vidi.

Kdor zbira, zbirek dobi.

Kdor zgodaj vstaja, mu časa preostaja.

Kdor zlo in krivico mirno trpi, je sebe obdolžil in sebe krivi.

Kdor zna strune ubrati, more lahko igrati.

Kdor zna, hitro dokonča.

Kdor želi uživati srečo, naj se z njo ne hvali.

Kjer beseda ne zaleže, tam se palica ureže.

Kjer glad mori lenuha, pridni najde dosti kruha.

Kjer gospodar v vsak kot pogleda, tam ni treba
boljšega reda.

Kjer je bogastvo, je en hudič, kjer je uboštvo, pa sedem.

Kjer je dim, je lahko tudi ogenj.

Kjer je mnogo besedi, je mnogo laži.

Kjer je mnogo radosti, je tudi žalosti.

Kjer je mnogo snah, je juha preslana.

Kjer je močna luč, je tudi močna senca.

Kjer je nekdo olje, drugi pa voda, ni sožitja.

Kjer je ptič izvalil, tja rad leti.

Kjer je sladkost, je tudi grenkost.

Kjer je sloga, je moč.

Kjer je svetloba, je tudi senca.

Kjer je vino, je tudi ženska.

Kjer je volja, je tudi pot.

Kjer je vsega dosti, pogosto tistega ni, kateremu bi se rado dalo.

Kjer je žena pijanka, gre povodenj skozi hišo.

Kjer je ženska gospodar, je volk mesar.

Kjer junaki – ukanje, kjer dekliči – petje.
Kjer ljudje v miru žive, ptice jim rajske žvrgole.
Kjer matere ni, tam sreča beži.
Kjer neznanje se šopiri, tam hudič se ne umiri.
Kjer ni moškega glasu, ni mož besede.
Kjer ni pleha, prijaznost neha.
Kjer ni zavzetosti za stvar, tja pristopi grobar.
Kjer nič ni, tudi vojska ne vzame.
Kjer nobene postave ni, tam veljajo le pesti.
Kjer oče kaznuje, mati pomiluje – vzgoja taka je
prazna tlaka.
Kjer osel leži, tam dlako pusti.
Kjer preneha znanost in umolkne filozofija, tam
spregovori umetnost.
Kjer se maže, tam teče.
Kjer se ne bojijo hudega, je pričakovati najhujše.
Kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima.

Kjer se veliki prepirajo, mali umirajo.

Kjer smrdi po mrhovini, se zbirajo vrane.

Kjer so dolžnosti, so tudi pravice.

Kjer sta dva petelina na enem dvorišču, je vrišč.

Kjer sta dve babi, tam je trg, kjer so tri, tam je sejem.

Kjer strast govori, pogovora ni.

Kjer vidiš, da je mnogo rok, zaklepaj.

Kjer vojska vzame, še trava ne raste.

Kjer vrag ne more, baba zmore.

Kjer zadostuje brv, ne delaj mostu.

Kjer žena hlače nosi, mož redko dobro kosi.

Kjer žena hlače nosi, si mož kruha prosi.

Klevetnik bodi še tako pretkan, resnica pride le na dan.

Klin klin izbije, sekira pa oba.

Klin se s klinom zbije.

Kmet blizu mesta ima vse napake kmeta in meščana.

Kmet na strelu, polje v plevelu.

Knjiga je človeku najboljši prijatelj.

Knjiga, ki ni vredna, da jo dvakrat prebereš, ni vredna, da jo tudi enkrat.

Književno delo naj zori tudi do devet let.

Ko bi človek več mater imel, bi bilo preveč potuhe na svetu.

Ko bi mladi vedel, stari mogel in lenuh hotel – bi se čudeži godili.

Ko bi sanje bile vse res, svet bi že davno bil čez les.

Ko enemu sreča vzide, drugemu zaide.

Ko gredo kure na gredo, lenuh se dela loti.

Ko hiša stoji, že smrt preti.

Ko orožje govori, umetnost molči.

Ko se boš pozdravil, se boš pomladil.

Ko se začne konj starati, ga izpregni pravočasno, če si pameten.

Ko si mlad, je pred teboj odprt ves svet.

Ko si že na pravi poti, naj potem te nič ne moti.

Ko stari govore, otroci naj molče.

Ko te sreča Abraham, po malem vedno boš bolan.

Ko ti začenja slaba presti, želijo se te vsi otresti.

Ko trava valovi, veter piha.

Ko zlato govori, beseda več ne drži.

Kogar hoče sreča končati, ga prej razvadi kakor neumna mati.

Kogar hoče sreča uničiti, ga napravi neumnega.

Kogar je pičila kača, se boji tudi zvite vrvi.

Kogar ljubim, tega bijem.

Kogar se bojiš, tega ne ljubiš.

Kogar voda objema, se tudi slame oprijema.

Kogar za lešnik pridobiš, ga za oreh izgubiš.

Kokošji let ne traja dolgo.

Kol trti, stol starčku.

Kolikor belih vran, toliko dobrih mačeh.

Kolikor glav, toliko misli.

Kolikor krajev, toliko običajev.

Kolikor ljudi, toliko nravi.

Kolikor ljudi, toliko okusov.

Kolikor mlinarjev, toliko tatov.

Kolo časa ni mogoče pognati nazaj.

Kolo zgodovine se ne da ustaviti niti obrniti nazaj.

Komaj rojeno, že izgubljeno.

Komur ni za svetovati, ni za pomagati.

Komur predobro gre, ta naj oženi se.

Komur se dekle smehlja, tega malo rada ima.

Končaj, ko si na višku.

Končanemu delu se pridruži veselje.

Konec delo krasi.

Konec dober – vse dobro.

Konja za brzdo, moža za besedo držijo.

Konju uzda, oslu bič, neumnežu pa šiba po hrbtu.

Korajžnemu je sreča mila.

Koreni znanja so grenki, plodovi sladki.

Koristi ni, če mlin stoji in jezik molči.

Kovač ima klešče, da si rok ne opeče.

Krasen je glas molka.

Kratka je žalost, kratko veselje, kratko je tudi naše življenje.

Krava se lovi za roge, ne za rep.

Krava se pri gobcu molze.

Krčmarjeva kreda pijancem rada dvojno piše.

Kri kliče po maščevanju.

Kri ne zataji.

Kri ni voda.

Kričanje ni ne petje, ne dokaz.

Kritizirati je lahko, bolje storiti težko.

Krivi nos je marsičemu kos.

Krivica na mizo, pravica pod mizo.

Krivica vpije po pravici.

Krivičen vinar deset pravičnih požre.

Krivično blago nima teka.

Krtove dežele se nikdo ne ubrani.

Kruha ne napravi moka, temveč roka.

Kruha se je objedel, pa s pametjo se skregal.

Kuj železo, dokler je vroče.

Kura jajca ne uči.

Kuta še ne dela redovnika.

L

Lačen konj ima najdaljše zobe.

Lačen sitemu ne verjame, siti lačnemu ne zaupa.

Lačna mačka – tatica, sita mačka – lovica.

Lačna muha huje pika.

Lačna vrana se ne zmeni za strašilo.

Lačna vrana siti ne verjame.

Lačna vrana sito pita.

Lačnemu ni noben kruh slab.

Lačni niso izbirčni.

Lahka večerja – dolgo življenje.

Lahko dobljeno – lahko zgubljeno.

Lahko je govoriti, teže je storiti.

Lahko je s kopnega krmariti!

Lahko je s polnim trebuhom post hvaliti.

Lahko je z drugimi rokami kače loviti.

Lahko skup spravil – lahko zapravil.

Lahko tvega, kdor je reva.

Lakomnežu vedno nekaj manjka.

Lakota je najboljša kuharica.

Lakota je učiteljica umetnosti.

Lakota nima oči.

Lakota sladi bob.

Lakota še volka iz gozda prižene.

Lakota veliko nauči.

Lakota, mraz in dim v hiši – trije siromašni križi.

Lanskega snega se ni bati.

Las glavo krasi, a jed omrzi.

Laskanju nasede tepec.

Laskava beseda je rada zaseda.

Lastna hvala se pod mizo valja.

Lastna hvala – cena mala.

Lastna krivda in strah vsakega najbolj mučita.

Lastne sile bistrijo.

Lastni vesti ne pobegneš.

Laž ima kratke noge.

Laž ima plitko dno.

Laž je ključ h koncu.

Laž je slepa, vendar lepa.

Laž mora imeti obleko, a resnica hoče biti gola.

Laže je delati slabo kot dobro.

Laže je umirkat mernik bolha, kot babo, ki se sama noče.

Laže je zbrati kakor obdržati.

Laže se prenese ugriz ljubljene osebe, kot poljub
neljubljene.

Lažniku se ne verjame, četudi resnico govori.

Lažniku še resnice ne verjamemo.

Leni vol želi sedlo, a konj želi orati.

Lenoba je mati vseh pregreh.

Lenoba je vseh grdob grdoba.

Lenoba ne dobi lovorike.

Lenoba slabi – delo krepi.

Lenobo kmalu dohiti siromaščina.

Lenuh je sam s seboj nezadovoljen.

Lenuh je sam sebi na poti.

Lenuh sam sebi čas krade.

Lenuh se zdi sebi modrejši od sedmih modrijanov.

Lenuhu kruli po trebuhu.

Lep nasmeh še ni greh.

Lep obraz je nemo priporočilo.

Lepa beseda lepo mesto najde.

Lepa beseda nikomur ne preseda.

Lepa pesem srce razvedri.

Lepa ženska moža zanima, prikupna ga osvoji.

Lepega vremena in sitega trebuha se človek ne naveliča.

Lepo hitro mine.

Lepo je tam dati, kjer nihče ne prosi.

Lepo je vsakemu milo.

Lepo žensko moški pogleda, a ženska jo premeri.

Lepota brez pameti je kot zemlja brez vode.

Lepota je brez pameti pusta.

Lepota je naravna dota.

Lepota je otrok ljubezni.

Lepota oslepi.

Lepota sivih las je prav obrnjen čas.

Lepoti se ne more nihče ustavljati.

Leskova mast je zdrava.

Leskova mati – čudodelna.

Leta hitijo, dnevi se vlečejo.

Letal visoko, padel globoko.

Lice lepo – srce slabo.

Lisica je volku služila, pa je kožuh izgubila.

Lisica tudi na videz spi, da kure ulovi.

Lisico je treba prelisičiti.

Lisjaka prelisičiti je težko.

Ljubezen bedaka spametuje, modreca pa poneumi.

Ljubezen dela čudeže.

Ljubezen gre skozi želodec.

Ljubezen je kaznovana z ljubosumjem.

Ljubezen je kot zahajajoče sonce: ko je najlepše, zaide.

Ljubezen je najsrečnejša pot k nesreči.

Ljubezen je polna nemirnega strahu.

Ljubezen je slepa.

Ljubezen je sreča brez miru.

Ljubezen je tiran, ki nikomur ne prizanaša.

Ljubezen ne pozna meja.

Ljubezen nima oči.

Ljubezen odrine pamet.

Ljubezen razume ljubezen.

Ljubezen rodi ljubezen.

Ljubezen se hrani z ljubeznijo.

Ljubezen vse premaga.

Ljubezen zadušena, še ni pogašena.

Ljubeznivost nič ne stane, a z njo se vse kupuje.

Ljubeznivost še ni sitost.

Ljubiti je lepše kot pa biti ljubljen.

Ljubo doma, kdor ga ima; kdor ga nima, za njim kima.

Ljubosumje je šibkost majhnega duha; zaupanje je
vrlina velikega duha.

Ljubosumje se rodi z ljubeznijo.

Ljubosumnost megli razsodnost.

Ljubosumnost ženska še oprosti, ravnodušnost pa nikoli.

Ljudje iz komarja vola naredo.

Ljudje ne poznajo svoje sreče, toda tuja jim nikoli ne uide.

Ljudje radi iščemo trn tudi v tistem očesu, kjer ga ni.

Ljudje radi verjamejo v to, kar želijo.

Lokav prijatelj je hujši od neprijatelja.

Lončar zavida lončarju – drvar drvarju.

Lonec lončarja hvali.

Lovimo muhe, izpuščamo pa bike.

M

Majhen lonček hitro vzkipi.

Majhen ptič – velik krič.

Majhna miš pod kupom ne pogine.

Majhna žaba tudi daleč skoči.

Majhnemu pristaja majhno.

Male stvari zadenejo male ljudi.

Malo denarja – malo muzike.

Malo se verjame nesrečnim.

Malo zna – rad velja.

Malokdo se s starostjo sprijazni.

Manj govori, raje stori!

Marsikateri moški bi se zopet zaljubil v žensko, če ta ne bi že bila njegova žena.

Marsikateri se s tujim jezikom pači, z domačim pa berači.

Marsikdo je že dejal: »Jaz sem ti prijatelj zvest,« v potrebi pa je naredil iz dlani pest.

Marsikdo poljublja lice, a bi želel odgristi nos.

Maščevanje je pijača, ki se pije hladna.

Maščevanje je sladko.

Matere še ne naredi rojstvo otroka.

Materina kletev otrokom hišo podira.

Mati je mati, četudi bi bila iz ploti spletena.

Mazivo dobiva kolo, ki najbolj cvili.

Med čašo in usti se mnogo dogaja.

Med dračjem vzcveti roža.

Med dvema stoloma se je usedel na tla.

Med kravami je vol opat.

Med pravico in krivico ni sredine.
Med reči in narediti je celo morje.
Med voli si je lahko pridobiti veljavo.
Med volkovi moraš tuliti.
Med vrsticami se mnogokaj prebere.
Meni luč – tebi ključ.
Mera bogastva je v tem: koliko si še vreden, ko izgubiš denar.
Mera in vaga v nebesa pomaga.
Meri se s svojo mero.
Mesec kaže, a rad laže.
Mi o volku, volk na vrata.
Mine lepo, mine grdo.
Mirna prebava je pol zdravja.
Mirna vest je najboljše zglavje.
Misliti se pravi – nič vedeti.
Mlad berač, star brez hlač.

Mlad lažnik – dorasel tat.

Mlad naj dela, star poseda.

Mlad pijanec – star ubožec.

Mlada kri mirno ne stoji.

Mlada kri pravi: »skočiva«, stara pa: »kar posediva«.

Mladi more, a stari mora umreti.

Mladih ne smemo prezgodaj kovati v zvezde.

Mladina brez rdečih lic – pomlad brez cvetlic.

Mlado drevesce se da zravnati, staro drevo se ulomi.

Mlado drevo se obrezuje, staro ne.

Mladost ima svoja pota.

Mladost je norost, čez potok skače, kjer je most.

Mladost mine, kot cvetje zgine.

Mladost svobodna – malokdaj dobra.

Mnoge neprijetnosti v življenju nas učijo molčati.

Mnogo besedi – malo prida.

Mnogo hrupa za nič.

Mnogo ljudi strupen jezik pogubi.

Mnogo miši – mačja smrt.

Mnogo snega – mnogo sena.

Mnogo znanja še ne pomeni modrost.

Mnogo, a ne mnogovrstno se je treba učiti.

Moč duha nekaj velja.

Moč klevete je velika.

Močna svetloba daje tudi močno senco.

Močnejši boš, ko bos nasprotnika pritegnil.

Moder človek ne pozabi tudi na sebe.

Modrec vse svoje nosi s seboj.

Modri glavi je eno oko zadosti.

Modri je zadovoljen s svojo usodo.

Mojster lahko brez škode pozablja pravila.

Mojster se pokaže v omejenih možnostih.

Mojstri ne padajo z nebes.

Mojškra Klara ponoči šiva, podnevi para.

Mokri se dežja ne boji.

Molčanje je zlato.

Molčati in dalje delati.

Molčati ni nobena umetnost, pa vendar je težko.

Molčeč pes rad popada.

Molk je najboljši odgovor na kleveto in opravljanje.

Molk je najpopolnejši izraz prezira.

»Morda« – se pravi nič vedeti.

Morje je odprt grob.

Most ni samo za enega.

Moškega zmešajo žene in vino.

Moški brez žene je kakor soba brez stene.

Moški gledajo ženske, da bi jih videli; ženske gledajo moške, da bi bile videne.

Moški ne jokajo s solzami, temveč s kapljicami krvi.

Moški ni nikoli dovolj previden pri izbiri tašče.

Moški so vzrok, da se žene ne marajo.

Moški tako dolgo za žensko beži, dokler ga ne ulovi.

Moškim najbolj zanesljivo pomagajo naprej ženske.

Mož beseda se rodi, pa tudi vzgoji.

Mož beseda več velja kakor kup srebra.

Mož ima v zakonu prav toliko sreče, kolikor ima pameti.

Mož je glava, žena pa tava.

Mož kraljuje, žena vlada.

Mož ni človek, dokler ga žena ne krsti.

Mož se meri od nosa gori.

Moža je lažje dobiti, kakor obdržati.

Možiti se je tri dni pred smrtjo dovolj zgodaj.

Mrzla roka – gorka ljubezen.

Mrzla roka – toplo srce.

Mušji pik ne zadrži konja v diru.

Mutec mutca najbolj razume.

Muzika je ključ do ženskega srca.

N

Na delu se pozna delavec.

Na domačem pragu se petelin lahko repenči.

Na hudo rano – hudo zdravilo.

Na jeziku med – v srcu led.

Na jutri odloženo – v blato položeno.

Na leski nikdar jabolko ne zraste.

Na mladih raste svet.

Na most in k materi ni nikdar predaleč.

Na napakah se učimo.

Na nizkega osla se vsakdo popne.

Na poti pride vse naproti.

Na prošnji svet stoji.

Na srcu treznih, na jeziku pijanih je resnica.

Na starem ognjišču rado gori.

Na starost se pripravi kakor na poklic.

Na svet prideš z jokom, odideš s stokom.

Na svetu je večkrat lice daleč od resnice.

Na svetu se le prerado zgodi, da cvenk pravico
prevpije.

Na ustih bedaka je obilo smeha.

Na ustih molitev, v srcu greh, to je pri mnogih ljudeh.

Na visoki vrh lete iz neba strele.

Na volka kričé, lisico redé.

Na zablodah drugih se rodijo napake tretjih.

Na zunaj meden, na znotraj strupen.

Nad medveda se ne gre s šilom.

Nadloge so povsod, kjer je človeški rod.

Naglica ni nikdar prida.

Naglo storjeno – gotovo skaženo.

Naj vam volja ne razgraja, ko od vas že moč odhaja.

Najbogatejši otrok je siromašen brez glasbene vzgoje.

Najbolj neumnemu kmetu zraste najdebelejši krompir.

Najbolj ogaben je prevzeten berač.

Najboljša je ravna pot.

Najboljši gost – tri dni zadost'.

Najcenejši luksuz je dober okus.

Najdi sam sebe, pa bo dobro.

Najhujše je, če si kaznovan s človekom.

Najlepša hišna oprema je knjiga.

Najlepše za umetnikovo oko je žensko telo.

Najlepši cvet je cvet deklet.

Najmočnejše žensko orožje sta postelja in kuhinja.

Najprej pometi pred lastnim pragom, potem šele na
sosednjega pokaži.

Najprej sebi pomagaj iz nadlog, potem drugim
naokrog.

Najprej štalica, potlej kravica.

Najslabša sprava je boljša kakor najboljša pravda.

Najsrečnejše ljudi poštenje rodi.

Največ ve ta, kdor sebe pozna.

Največje bogastvo človeku je varčnost, najhujša beda
pa razsipnost.

Največji lažnivec je: »Pravi se ...«.

Največji slepci bi radi vidce vodili.

Največjo napako storiš, ko si svoje napake tajiš.

Napad je najboljša obramba.

Napake starih maščujejo se na mladih.

Napake velikih ljudi so uteha za tepce.

Napredek prihaja po kapljicah.

Napuh hodi pred padcem.

Napuh spravlja v nesrečo.

Narava ne dela skokov.

Narava združuje enake.

Narava – izravnavava.

Naravi naproti – sreča na poti.

Naravo obvladamo s tem, da se ji pokorimo.

Naredi iz komarja vola, iz mušice slona.

Narejenost je smešna, naravnost pa lepa.

Nasprotnika moraš poznati, če se hočeš z njim spopasti.

Navada je ena muka, a odvada dve.

Navada je lahka, odvada je težka.

Navada se vrača rada.

Ne besede, temveč dejanja govore.

Ne bi bilo velikih, če ne bi bilo majhnih.

Ne boj se psa, ki laja, ampak tistega, ki molči.

Ne boj se tistega, ki govori, ampak tistega, ki molči.

Ne daj volku koze pasti.

Ne govori vedno, kar veš, vedno pa vedi, kaj govoriš.

Ne gre vse po enem kopitu.

Ne gredo jasli k volom, ampak voli k jaslim.

Ne hvali dneva pred večerom.

Ne išči kruha nad potico.

Ne išči sreče širom sveta, najlepša sreča je doma.

Ne kaži volku poti v gozd.

Ne kupuj mačka v žaklju.

Ne moreš z glavo skozi zid.

Ne praskaj se tam, kjer te ne srbi.

Ne prevzemi se v sreči, ne ponižaj se v nesreči.

Ne pričakuj sence od drevesa, včeraj zasajenega.

Ne trudite se, da tepcem pametno govorite.

Ne vemo, kaj imamo, dokler ne izgubimo.

Ne verjame, dokler ne objame.

Ne veseli se vselej ta, ki se smeje.

Ne zadene ravno vsaka krogla.

Ne znamo ceniti vode, dokler se vodnjak ne posuši.

»Ne« na ustnicah žene še ni – ne.

Nehvaležnost je plačilo sveta.

Nemarni ljudje ne obogate.

Nepošteno pridobljeno, ne pride na drugo koleno.

Nepotrebno je najdražje.

Nepovabljenemu gostu je mesto pred vrati.

Nepremišljenosti se ne da popraviti, da se le deloma ublažiti.

Neprijatelja bij z njegovim orožjem.

Nered in prepir sta pogube izvir.

Neredov je veliko, red je pa samo eden.

Nesreča bedaka je opomin za pametnega.

Nesreča hodi po raznih potih.

Nesreča ne orje ne seje, a zmeraj žanje.

Nesreča ne pride nikoli sama.

Nesreča nikoli ne počiva.

Nesreča prvega pomaga drugemu.

Nesreča v ljubezni – sreča pri igri.

Nestalnost išče stalnost.

Neumni jezik napravi mnogo težav.

Nevarnosti se rešiš s tem, da se ji izogneš.

Nevedni smo in nevedni bomo ostali.

Nevesta bogata je rada rogata.

Nevoščljivec bi rad blagor drugemu z očmi uničil.

Nevoščljivost nikoli ne miruje.

Nezmernost hrani zdravnika.

Neznanje bi rado vladalo.

Neznanje hoče prevpiti znanje.

Neznanje je mati predrznosti.

Nezvestoba žene v pogubo žene.

Ni bolj praznega človeka od tistega, ki je sam sebe poln.

Ni človeka, ki ne bi vsaj enkrat zašel z zakonske steze.
Ni dan tako dolg, da bi ne bilo večera.
Ni dobro s pametjo se skregati.
Ni filozofa, ki bi lahko potrpežljivo prenašal zobobol.
Ni grdo, če ničesar ne znaš, ampak, če se nočeš naučiti.
Ni lahko proti toku plavati.
Ni lepo ne dobro goniti živali, da se vedejo kot ljudje.
Ni ljubezni brez spoštovanja.
Ni metati bisere svinjam.
Ni metati vsega v en koš.
Ni moder, kdor ni o pravem času neumen.
Ni nesreče brez sreče.
Ni nujno, da upihnemo tujo svetilko, da sveti naša.
Ni podreti za seboj vse mostove.
Ni pravila brez izjeme.
Ni prijetno kapi na plešasti glavi.

Ni se še rodil, ki bi vse zadovoljil.

Ni še vsak, ki nosi hlače – mož.

Ni tako neumnega človeka, da ne bi za nekaj bil.

Ni tatov volje.

Ni težko žabo nagnati v vodo.

Ni tisti tvoj prijatelj, ki te hvali, ampak tisti, ki te graja.

Ni uzde, ki bi brzdala strasti.

Ni važno, kaj se ti dogodi, važno je, kaj boš iz tega napravil.

Ni važno, kako dolgo živiš, temveč, kako živiš.

Ni vina brez pelina.

Ni vrtnice brez trna.

Ni vsak dan nedelja.

Ni vsak les za tesianje in rezljanje.

Ni vse za vse ljudi.

Ni vse zlato, kar se sveti.

Ni vseeno, kdo kaj reče.

Ni za gos seno.

Ni zdravila za bolnika, ki se ima za zdravega.

Nič je dobro za oči.

Nič ni bolj neumestno od neumestnega smeha.

Nič ni novega pod soncem.

Nič ni samo belo ali črno.

Nič ni stalnega.

Nič ni tako skrito, da bi ne bilo očito.

Nič ni tako tečno, da bi bilo večno.

Nič ni težko, kar radi storimo.

Nič ni z vseh strani srečno.

Nič se hitreje ne posuši kot solza.

Ničesar ni tako neznosnega kot bogata žena.

Nihče ne greši proti svoji volji.

Nihče ne ljubi domovine zato, ker je velika, temveč
zato, ker je njegova.

Nihče ni brez napak.

Nihče ni po naključju dober.

Nihče ni prerok v svoji domovini.

Nihče ni svoboden, kdor ni svoj gospodar.

Nihče ni učen rojen.

Nihče ni zadovoljen s svojo usodo.

Nihče se ne igra z vragom nekaznovano.

Nihče se ne more dolgo pretvarjati.

Nihče si ne piše dobrih del v dolžniške knjige.

Nihče še ni padel učen z neba.

Nikdar ne govori narava eno, a modrost drugo.

Nikdar ni bilo tako, da ni bilo kako, in nikdar ne bo tako, da ne bo kako.

Nikdar ni noč tako dolga, da bi ne prišel dan za njo.

Nikdar ni tako dobro, da ne bi moglo biti še boljše.

Nikdar ni tako hudo, da ne bi moglo biti še hujše.

Nikdar ni tako slabo, da ne bi moglo biti še slabše.

Nikdar niso ljudje toliko dobri ali slabi, kakor so njihova mišljenja.

Nikdo ne vpraša, kdo je molčal, ampak, kdo je govoril.

Nikomur ni prizanešeno.

Nisem konj, da bi godel zastonj.

Nisem tako bogat, da bi poceni kupoval.

Noben človek ni ob vsakem času pameten.

Noben dan ni tako dolg, da ne bi bilo večera.

Noben vinar ne prileti sam od sebe.

Nobena juha se ne poje tako vroča, kot se skuha.

Nobena pesem ni tako dolga, da bi se ne izpela.

Nobena smreka ni tako roglata, da ne bi stekla po grlu.

Nobeno drevo ne pade od prvega udarca.

Nobeno drevo ne zraste v nebo.

Noč ima svojo moč.

Norca nikoli ne sreča pamet, pametni pa večkrat znori.

Norec je norec, ta pa še večji, ki ga posluša.

Norec vrže v vodo kamen, ki ga ne more deset
modrecev izvleči.

Nosi se ko srna, pa nima ne zrna.

Nova ljubezen prežene prejšnjo.

Nove postave – nove zmešnjave.

Nujnost je zadnje in najmočnejše orožje.

O

O komur dela govorijo, ni treba, da on o njih.

O umrlih nič slabega.

Obetati in dati – je preveč.

Običaji starine so ščit domovine.

Obleka še ne dela človeka.

Oblič mizarju, kopito čevljarju.

Obljuba dela dolg.

Obljubiti in dati je dvoje.

Obrekovanje potare modrega in mu stre moč srca.

Obstaja vidno in nevidno delo; razmišljanje še ni brezdelje.

Oče skopuh – sin goljuf.

Oči vse vidijo, same sebe pa ne vidijo.
Od hvale je še pes poginil.
Od lepote ni kaj vzeti, jo pa hoče vsak imeti.
Od lepote se ne da živeti.
Od miru glava ne boli.
Od obljub še ni bil nihče sit.
Od osla ne moreš pričakovati volne.
Od poštenega dela ti ne bo krona z glave padla.
Od prisiljenega ni nič prida.
Od rok do ust je dolga pot.
Od svojih žuljev je malokdo obogatel.
Od vsake klevete nekaj ostane.
Od znanega k neznanemu, od lahkega k težjemu.
Od zunaj lepo, od znotraj gnilo.
Oddaljenost povečuje spoštovanje.
Odjenjaj, pa boš odšel kot zmagovalec.

Odloženo delo obtožuje, zamujeno kaznuje.
Odpuščanje je tudi maščevanje.
Ogenj in slama naj sta – sama.
Ogenj in voda dobro služita, slabo gospodarita.
Ogledalo ženski pove, kako se oblačiti sme.
Ognjišče ni ognjišče, ako ni ženske poleg.
Oholega uniči napuh.
Oko in lice kažeta vrednost device.
Oko – v srce okno.
Okoli zatega teleta svet na sapo pleše.
Opica ostane opica, četudi nosi zlate okraske.
Oprosti tistemu, ki prizna.
Orel muh ne lovi.
Osel gre le enkrat na led.
Osel je vodo nosil, pa je od žeje poginil.
Osel pohodi najlepše cvetlice.

Osel pravi: naj raste potlej trava ali ne, ko mene ne bo.

Otroci in stari ljudje brž jok iztresejo.

Otroci nikdar ne odložijo na jutri, kar jih lahko nocoj reši postelje.

Otroci, norci in pijanci govore resnico.

Otroček naj se že uči, da z jokom nič ne pridobi.

Otrok in pijanec imata srečo.

Otroka ni težko roditi, ampak vzgojiti.

Otrokom je potrebna vzgoja – starim pomoč.

Otroku na voljo, sebi v žalost in nejevoljo.

Ovadba marsikomu draga je, plačilo zanjo je gorje.

Ovca cela, volk pa sit, to ne more bit'.

P

Pahni ga v vodo, pa naj plava.

Pajek, ribič in ženska pletejo nevarne mreže.

Palica ima dva kraja, dobili pa smo jo iz raja.

Pamet je boljša kot žamet.

Pameten človek zna poceni kupiti denar.

Pametnejše je jutro od večera.

Pametnejši odneha.

Pametnemu se z nekoliko besed lahko veliko pove.

Pametni se pri ognju ogreje, nespametni opeče.

Pametni se uči ob izkustvih drugih, nespametni ob lastnih.

Papir vse prenese.

Par para najde.

Pasti ni sramotno, sramotno je obležati.

Pava lepša perje, ženo – mož.

Pečeni golobje ne lete nobenemu v usta.

Perilo se lepo suši, če mož zvestobo drži.

Pes je človeku zvest prijatelj.

Pes laja zaradi sebe, ne zaradi tebe.

Pes, ki laja, ne grize.

Pes, ki ne laja, zobe zasaja.

Pesem preganja človeku skrbi.

Petelin najlepše zapoje na gnoju.

Pevec – pivec.

Pij, pa pameti ne zapij!

Pijača rahlja dom.

Pijača vleče denar iz žepa in pamet iz glave.

Pijanca ne moreš meriti s treznimi očmi.

Pijancu se ogni s senenim vozom.

Pijanec se ne spreobrne, dokler se v grob ne zvrne.

Pijanec se spreobrne, kadar se v jamo zvrne.

Piruj, ali miruj.

Piti in peti si je v rodu.

Pitje in kajenje krajšata življenje.

Pivski bratje v mladosti, siromaštva svatje v starosti.

Plitka voda se hitro skali.

Po čem pride, po tem preide.

Po delu plačilo.

Po glasu se ptica pozna.

Po izgovorjeni besedi nisi več ti njen gospodar, temveč je ona.

Po izgubi poštenja mine radost življenja.

Po navadi hvalimo zato, da bi nas hvalili.

Po opravljenem delu je sladek počitek.

Po prvem zlu ni treba klicati še drugega.

Po sedemdesetemu letu ti je vsak dan darovan.

Po slabi družbi rada glava boli.

Po štiridesetem letu začnejo leta bežati.

Po toči zvoniti je prepozno.

Po treh dneh se naveličaš žene, gosta in dežja.

Po vojni je dosti junakov.

Po ženi se mož pozna.

Počasi raste smreka, pa hitro se poseka.

Počasi se daleč pride.

Počitek je izmenjava dela.

Pod kožo smo vsi krvavi.

Pod odejo se vse izravna.

Podari ciganki vsak dan, samo ne v petek, rekla bo, da nikdar ni ničesar dobila.

Podarjenemu konju se ne gleda na zobe.

Podkupnina na vrata, a tožba na okno.

Podkupnina železna vrata prebije.

Podpore od otrok se nadejati, je naravno, a varljivo.

Poezija ob vodi zvojeni, ob vincu se pa obdrži.

Pogosta hvala je pridnosti slana.

Pogosto se zgodi, da ti mati neprijatelja rodi.

Pogum življenje zaljša, previdnost pa ga daljša.

Pohlep je koren vsega zla.

Pohlep po denarju je koren vsega zla.

Pohlevnih ovčic gre veliko v en hlev.

Pokrivaj se s takšno odejo, kakršno imaš.

Pokvarjenemu je malo treba.

Pol sveta na dobrih ramah sloni.

Poleti je treba imeti v glavi, pozimi pa v hlevu.

Poletje je mati revežev.

Poln sod ima dosti prijateljev.

Poln želodec nerad študira.

Poln želodec se smeji.

Poln želodec – prazne govorice.

Polovičarstvo je vedno nevarno.

Polresnica je nevarnejša od laži.

Polž roge pokaže, kadar ga nihče ne vidi.

Pomagaj z dejanjem, ne z besedami.

Pomisli, kaj uči nas rek: »Če si čevljar, ne bodi pek!«

Pomisli, preden kaj rečeš, tudi beseda človeka ubije.

Pomlad in mladost sta si podobni.

Ponoči je vsaka krava črna.

Ponoči so skoraj vse misli črne.

Ponos kaj slabo ti svetuje, ko ti popraviti napak ne dovoljuje.

Poplava besed – suša v glavi.

Popravljaj majhne okvare, da ne pride do velikih.

Popustljivi starši zagrenijo si starost, otrokom pa v življenju pripravijo bridkost.

Poredni otroci pa slaba mačka naredijo pridno
gospodinjo.

Porok je do smrti – otrok.

Poroka je korak v neznano.

Poroka je prvi korak do razporoke.

Poslednja lisičja zvijača je, ko se stegne.

Poslednji krvave pete odnese.

Poslušaj me, ne glej me! Predolg jezik tepe.

Poslušaj, glej in molči, ako želiš živeti v miru.

Poslušajmo še drugo plat zvona.

Posojilo se povračila veseli.

Postave so kakor pajčevine: muhe drže, čmrlje izpuste.

Pošlji osla križem svet, vrne se uhat ko pred.

Pot slave je s trnjem posuta.

Potreba je mnogo iznašla.

Potreba prebije železna vrata.

Potrebo mosta spoznaš šele, ko ga voda odnese.

Potrkaj na les in ne obešaj na veliki zvon.

Potrpežljivost odpre železne duri.

Potrpljenje je božja mast.

Potrpljenje je odlika modrih.

Potrpljenje zmaga.

Poturica je hujši od Turka.

Poučevati norca je toliko kot zdraviti mrliča.

Povsod je lepo – doma najlepše.

Povsod je vrag raznesel nevoščljivost.

Povsod so dobri in slabi ljudje.

Pozna ga samo takrat, kadar ga potrebuje.

Požrešnost pogubi jih več kakor kuga, glad in meč.

Prava snaga – preko praga.

Prava sreča se le enkrat ponuja.

Prava tašča vnukom pomaga, ne pa snahi težave nalaga.

Prava žalost pozna samoto.

Prave ljubezni sklep je močnejši kakor železen oklep.

Prave pohvale so tiste, ki nam uidejo.

Pravica je umrla, resnici pa so oči izkopali.

Pravica komolcev in pesti nikoli dolgo ne vzdrži.

Pravica oči kolje.

Pravico na pravo mesto.

Pravico vsak hvali, pa vsak ne brani.

Pravičnost je včasih slepa.

Pravo bolečino prikazujejo skrite solze.

Pravo reci, pa teci.

Pravo veselje je resno.

Prazen klas visoko glavo nosi.

Prazen sod bobni.

Prazen sod ima močan glas.

Prazen žakelj ne stoji pokonci.

Prazne buče močno donijo.

Prebrisana glava pa pridne roke, bogastvo so boljše kot
zlate gore.

Pred samim seboj ne more nihče pobegniti.

Pred tatom je to varno, česar ne doseže.

Pred vestjo beži, v pogubo hiti.

Pred zakonom golobica, v zakonu orlica.

Pred ženitvijo imej odprte oči, po ženitvi jih pa napol
zapri.

Predanega stvari zlato ne omami.

Preden neumni opazi, ga zviti pregazi.

Preden sedeš, poglej na sedež.

Predober in tepec – dva rojena brata.

Predober – norcu podoben.

Predsodek je otrok neznanja.

Pregnana čednost se v strast spremeni.

Prehitra ženitev je dolga grenitev.

Prej se nauči poslušati, šele potem boš lahko zapovedoval.

Prekletstvo zlata te trešči ob tla.

Premoženje gre curkom dol, po niti pa gor.

Prenapeti lok rad počí.

Prepir rodi prepir.

Prepir z debelim koncem neha.

Prepovedan sad ima čudno slast.

Prepovedan sad najbolj diši.

Preprost doživi starost.

Prerezane niti ne moreš več sceliti.

Presneto je hud iz kmeta – gospod.

Prestrogi zakon je često nepravičen.

Preveč besedi, glava boli.

Preveč dobrega škoduje, premalo pa tudi.

Preveč ponujano blago – smrdi.

Preveč ponujano izgubi vrednost.

Preveč spanja, največ sanja.

Prevelika ljubezen včasih škoduje.

Prevelika sila in prevelika prijetnost ne trpita dolgo.

Prevelika sila se sama uje.

Previdnost je mati modrosti.

Previdnost nikdar ne škoduje.

Previdnost še ni bojazljivost.

Prevzetnost in napuh ne vesta, kako se služi kruh.

Prevzetnost je črv bogastva.

Pri denarju se vse neha.

Pri hudobnih ljudeh gre vse na smeh.

Pri jasliah je najboljše.

Pri poštenem človeku beseda drži, pri nepoštenem pa še pisano zbeži.

Pri vinu sta se še hudič in svetnik bratila.

Pri vsakem uboštvi je pol lenobe.

Pri zadnji hiši se ogenj ustavi.

Priden bi bil, ko bi za kaj bil.

Priden človek ima kruha, glad mori samo lenuha.

Pridna gospodinja je najboljša gotovina.

Pridnemu nesreča vseh kosti ne zlomi, lenuha pa tako ob tla vrže, da obleži.

Pridnost ima zlata tla.

Prijatelj je človek, ki te ima rad, četudi te pozna v dno duše.

Prijatelj je kot drugi jaz.

Prijatelj je ta, ki sam začuti, kdaj nam je potreben.

Prijatelj, ki vse potrjuje, je nevaren, ki posluša, še bolj.

Prijatelja je lažje najti kot obdržati.

Prijatelja na samem grajaj, a javno ga hvali.

Prijatelja spoznaš v nesreči.

Prijatelja žaliti, pomeni prijatelja zgubiti.

Prijateljev prepir si sam najde mir.

Prijatelji so tatovi časa.

Prijateljstvo je lahko samo med dobrimi.

Prijateljstvo se lahko konča z ljubeznijo, ljubezen s prijateljstvom težko.

Prijateljstvo skleni s sebi enakimi.

Prijateljstvo, sklenjeno ob kozarcu, je največkrat stekleno.

Prijaznost prijaznost najde.

Priložnost greh dela.

Priložnost naredi tatu.

Priložnost zamujena, ne vrne se nobena.

Prisiljen stan je zaničevan.

Prisiljeno ni dobro.

Pristop h glasbi je mogoč samo z glasbo.

Privošči kuharju in ne apotekarju.

Proti toku je težko plavati.

Prst mu ponudiš, roko zagrabi.

Prva kokoš, ki zakokodajsa, znese jajce.

Prva slava še ni prava.

Prvi liter vina je najdražji.

Prvi otrok je bolj za pokušino.

Prvi otrok je igračka, drugi je čačka, tretji je šele otrok.

Prvi otrok je zlato, drugi srebro, tretji pa blato.

Prvo je grunt, potem pridejo postave, zadnji je Bog.

Prvo moraš nekaj znati, če hočeš kaj veljati.

Psi lajajo, karavana gre dalje.

Ptiča po perju spoznaš.

Ptiča po perju, psa po kosminju, človeka pa po prijatelju spoznaš.

Pustimo času čas.

R

Rahla beseda srd utolaži.

Raj za tepca, je pekel za pametnega.

Raje preveč kakor premalo.

Raje sliši sladko laž kot pa bridko resnico.

Rana se zaceli, beseda nikoli.

Rana ura – zlata ura.

Rani uspehi povečujejo bolečino kasnejših neuspehov.

Ranjeni se pogosto skrivajo za besedami.

Raven ravnemu – tovariš.

Razgovor dveh zaljubljenec je molk.

Razumnemu je treba malo besed.

Razvoj ne skače, temveč polaga mostove.

Rdeča brada rada zbada.

Rdeča zora, mokra gora.

Rečeno je – rečeno.

Redki so prijatelji v nadlogi.

Redko je drago.

Redko ume gospodariti, kdor se ni učil služiti.

Resnica je gospodar sveta.

Resnica je vedno najmočnejši dokaz.

Resnica leži v vodnjaku.

Resnica ne pusti nič nase obesiti.

Resnica ni veselica.

Resnica o resnici bo ta, da ji nikoli ne prideš do dna.

Resnica v oči bode.

Resnica vedno pride na dan.

Resnice ni mogoče kupiti.

Resnico povej, pa že je – ojej.

Resnicoljubnost je srce morale.

Resnični prijatelji so redki.

Reven je ta, kdor razen zlata ničesar nima.

Revež je vedno revež.

Revež je vedno vsega kriv.

Revež se otepa z revščino.

Reveži se najbolj sovražijo.

Revščina je neizčrpna – čim več odvzameš, bolj raste.

Riba mora plavati trikrat: v vodi, v olju in v vinu.

Riba pri glavi smrdi, čisti se pa pri repu.

Riba ribi grize rep.

Rim ni nastal v enem dnevu.

Roka roko pere, obe pa obraz.

Roka roko umije, noga nogo spodbije.

Roka še ne naredi otroka.

S

S časom postajamo pametnejši.

S časom se še čas obrne.

S čimer se pregrešiš, s tem boš kaznovan.

S čvrsto voljo se vse lahko doseže.

S hrupom ni nič storjenega.

S hudičem ni češenj zobati.

S klobukom v roki prideš po vsem svetu.

S priznanjem greha je že napol odpuščeno.

S slogo rastejo male stvari, a z neslogo propadajo velike.

S starim se novo hrani.

S tem, da ne popraviš napake, napraviš novo napako.

Sam najboljše veš, kje te čevelj žuli.

Sam sebe muči, kdor srečnim zavida.

Sam sebe žali, kdor želi žaliti drugega.

Sam sebi je vsak mil sodnik.

Sam sebi se smili, kdor je bil mili.

Samo bedaki prosijo ženske, naj molče o tem, o čemer so govorili.

Samo čas prinese nasvet.

Samo eno muho je Bog ustvaril, druge pa hudič.

Samo s tepežem se malo doseže.

Samo tepec si misli, da tudi drugi ne misli.

Samo tisto je čvrsto drevo, ki ga često vetrovi tepo.

Samo v starih Atenah je bilo prijetno biti star.

Sanje – prazne marnje.

Sčasoma vse mine.

Shramba, stranišče in klet šele pokažejo red.

Shranjen račun je shranjen denar.

Sila hraste ruje.

Sila je močnejša od prava.

Sila kola lomi, potreba jih pa nareja.

Sila kola lomi.

Sila moč premaga.

Sila silo goni.

Sila zakon menja.

Sinočnje vode ne izlivaj, dokler še današnje ni.

Siromak je tisti, ki je imel, pa je izgubil.

Siromak nima prijateljev.

Siromak pomaga rad, bogati pa nerad.

Siromaka povsod tepo.

Siromaku manjka mnogo, skopuhu vse.

Siromaštvo in kašelj se ne dasta zakriti.

Sita vrana lačni ne verjame.

Sitemu nudijo, lačnemu ne dajo.

Siti ne razume lačnega.

Siti se lahko posti.

Skopost in razsipnost pripeljeta človeka na košček kruha.

Skopost je hči norosti, varčnost hči modrosti.

Skopost s kupom raste.

Skopuh bogati, ko se dela siromašnega; razsipnež siromaši, ko se dela bogatega.

Skopuh in rejena svinja postaneta šele s smrtjo koristna.

Skopuh je zraven velikega bogastva siromak.

Skopuh ni do nikogar dober, do sebe pa je še najslabši.

Skopuh občuti hkrati vse skrbi bogataša in vse težave siromaka.

Skoraj ni prepira, ki od žene ne izvira.

»Skoraj« ni nikoli zajca ujel, »komaj« ga pa je.

Skrhan človek ne joka, temveč krvavi.

Skrivnost človeškega bitja ni v tem, da živi, temveč, za kaj živi.

Skromnost je lepa čednost.

Slab človek vse obrača na slabo.

Slab glas ima peroti, dober pa komaj leze.

Slaba gospodinja je kakor kokoš: več ko ima, več razkopa.

Slaba novica ima peruti kot ptica.

Slaba sekira še nikoli ni bila s tnala ukradena.

Slabo je, kadar se glad na žejo oženi.

Slabo orodje je cesta k zamudi: mojstra okrade in delavca utrudi.

Slabo začeto – slabo končano.

Slabotnega leva tudi zajci naskakujejo.

Slava mojstra dela.

Slava prednikov je svetloba potomcem.

Slavo zavist spremlja.

Slednjega človeka jeza obnori.

Sleparstvo je treba poznati, ali ne imenovati.

Slepca za pot in bedaka za svet ne vprašuj.

Slika mora peti.

Slikar nariše umetnino lahko v treh urah, za to pa je potreboval tudi do trideset let.

Sloga jači, nesloga tlači.

Služba ni družba.

Smech kaže značaj človeka.

Smet vidiš v očeh drugega, bruna v lastnem ne.

Smola ne pride nikdar sama, tudi če obišče najvišje glave.

Smola smolo lovi za pete.

Smrdljiv sod najboljše vino pokvari.

Smrt je slepa – od kraja pobira, nič ne izbira.

Smrt nič ne vpraša, po svoje se obnaša.

Smrt pokoplje vse sovraštvo.

Smrt vse ozdravi, kar boli.

Smrt vse poravna.

Smrt, barič in zima usmiljenja nima.

Smrti nihče ne uteče.

Smrti uiti, se pravi: znova se roditi.

Snaga in red je pol zdravja.

Snaga in red vzdržujeta svet.

Snaga ne sega samo do praga.

So resnice, ki niso za vse ljudi niti za vse čase.

So tri resnice: sonce za vsakogar enako greje, nobena ženska ne more roditi namesto druge, vsakdo mora umreti.

So tudi krivi preroki.

Sonce ne sije tako lepo kakor materino oko.

Sorodstvo nam je dano; na srečo pa sami lahko izbirarno prijatelje.

Sosed brez soseda ne more živeti.

Sosed soseda potrebuje, pa če je še tako bogat.

Sosedov hlebec ima večji krajec.

Sovražnika boš takrat pregнал, ko boš njegovo orožje poznal.

Spanec je boljši kot piščanec.

Spanje pred polnočjo dvakrat zaleže.

Speci – pa teci!

Speča lisica kokoši ne ujame.

Spomin je človeku najzvestejši prijatelj.

Spomin je edini kraj, iz katerega nas ne more nihče pregnati.

Sposoben človek vse dela dobro.

Sposoben krmilar pluje tudi z raztrganimi jadri.

Sposobnim je treba prepuščati prihodnost.

Sposobnost človeka se pokaže tudi v najneznatnejših stvareh.

Sposobnost raste v težavah.

Spoštovanje življenja je najvišji zakon vsega živega.

Sprašuje starost, kje je bila mladost.

Spredaj z medom maže, zadaj fige kaže.

Sprememba razveseljuje.

Srajca je bližja kot klobuk.

Srajca nikoli ne skrije značaja.

Srce ne stari.

Srce se ne očisti s solzami.

Srditost je kratko brezumje.

Srebrn las je starosti kras.

Srebrno sedlo še ne naredi dobrega konja.

Sreča človeka le sreča, ujeti se ne da.

Sreča človeka sreča.

Sreča je opoteča.

Sreča nesreče je up, nesreča sreče je dolgočasje.

Sreča počiva v srcu.

Sreča se ne da kupiti.

Sreča, grajena na nesreči drugega, ni prava sreča.

Sreče veliko, pameti malo.

Srečen je, kdor svoj poklic doseže.

Srečen si, ako ne želiš, česar imeti ne moreš.

Srečnejše živi, kdor o svoji sreči molči.

Srečnejši je ta, ki daje, kakor tisti, ki jemlje.

Srečnemu tuji prihajajo, nesrečnemu domači odhajajo.

Srečo ustvarja to, kar smo, a ne to, kar imamo.

Srednja pot, najboljša pot.

Sršeni, ose in čebele bodo vedno prepir imele.

Star človek je kot kaplja na veji.

Star človek je sam sebi napoti.

Star človek – drugič otrok.

Star prijatelj – staro vino.

Star si šele takrat, ko spoznaš, da nisi več mlad.

Stara glava – pusta glava.

Stara ljubezen ne zarjavi.

Stara ljubezen – če ne gori, pa tli.

Stara navada – železna srajca.

Stare melodije – lepi spomini.

Stare vrane ne pobirajo črvov blizu brane.

Starega človeka ne moremo prevzgojiti.

Starega drevesa ni mogoče presaditi.

Starega konja ne naučiš jahati.

Starega vina, starih prijateljev se drži.

Starejšim se pridruži obrednost.

Starih šeg ne vseh zatreti, novih pa ne vseh sprejeti.

Starim ljudem gre nerado iz pesti.

Starost je že od prirode dovolj klepetava.

Starost lahko postane najbolj prijeten čas življenja.

Starost ne pride sama.

Starost ni rada sama.

Starost ni radost.

Starost prihaja, moč odhaja.

Starost se neopazno pritihotapi.

Starost – slabost.

Starši nabirajo, sinovi tratijo, vnuki stradajo.

Stil je obleka misli.

Sto glav – sto misli.

Sto glav – sto veljav.

Sto ljudi – sto čudi.

Stoječa voda se usmradi.

Strah ima velike oči.

Strah – dobra reč pri hiši.

Strahopetec se ima za opreznega, skopuh za varčnega.

Strasti, ki polnijo denarnico, praznijo srce; strasti, ki polnijo srce, praznijo denarnico.

Strela ne udari v koprivo.

Strela udarja v vrhove.

Strupene zveri beže od ljudi.

Stvari se tako dotakne, da se bistvu zmakne.

Svet se ponavlja.

Svet se vrti okoli denarja in ženske.

Svoja hišica – svoja svobodica.

Svoji k svojim.

Š

Še Bog bi dobre volje bil, če bi vino pil.

Še cesarju je beraška palica namenjena.

Še kol je lepši, če se dene nanj lepa obleka.

Še medveda naučijo z lakoto plesati.

Še od pastirja se kaj znanja terja.

Še pametni ljudje vodo kale.

Še pes ima rad pri jedi mir.

Še pes na spolovini rad crkne.

Še pismene obljube so pogosto samo nepomembne
krpe papirja.

Še sam sebi nisi vselej zvest, kako bi ti drug bil.

Še tak lisjak se nazadnje ujame.

Še tako dolga pot se začne s prvim korakom.

Šel je za druge po kostanj v ogenj.

Šele vzgojeni starši vzgojijo otroke.

Šiba novo mašo poje.

Šiba še nobenemu ni kosti zlomila, ali marsikaterega zmodrila.

Škoda modri.

Škoda uči človeka.

Škodoželjni nevoščljivec je svoje sreče morilec.

Škodoželjni nevoščljivec je svoje sreče morilec.

Šolanje je drago, nešolanje še dražje.

Špot ne gre dalje kot od ust do nedrij.

Štednja je velik dohodek.

T

Ta reče, oni obrne, vse skupaj pa se v jamo zvrne.

Ta se še ni rodil, ki bi vse zadovoljil.

Tak je človek: tistim najbolj zavida, katerim največ dolguje.

Takrat bo hudo, ko bo motika pisala in kopalo pero.

Talent se oblikuje v tišini, značaj med ljudmi.

Tam ostani, kjer pojo, hudobni pesmi nimajo.

Tam, kjer je čas, se ura ustavi.

Tašča in snaha – stalna zdraha.

Tašča je huda, lahko pa bi bila še hujša.

Tat pred svojo senco beži.

Tat v hiši se ustraši še miši.

Tat živi, tatič visi.

Tek pride z jedjo.

Teorija brez prakse je kakor kolo brez osi.

Teorija brez prakse je kot sedlo brez konja.

Tepcu je morje do kolen.

Tepec je srečen, da ne zna več, kot zna.

Tepec odgaja nove tepce.

Tepec se briga za tuje stvari, a svoje v nemar pusti.

Težava, ki jo lahko nekomu zaupaš, je že na pol lažja.

Težje je obvladati samega sebe kakor neprijatelja.

Težko je breme lastne vesti.

Težko je staremu pameti iskati, ako jo je izgubil mlad.

Težko je tistemu, ki noče.

Težko je, če je isti človek tožnik in sodnik.

Težko njemu, ki se na otroke opira.

Težko prislužen kruh je slajši.

Težko ukrotiš psa, če ga spustiš z verige.

Ti meni, jaz tebi, najkrajša je pot in malo zmot.

Ti očeta do praga, sin tebe čez prag.

Ti sebi med, meni pa pelin.

Tiha voda bregove dere.

Tihe želje navadnih smrtnikov so: postati nesmrtni.

Tisti denar je gotov, ki ga človek v pesti drži.

Tisti mi je brat, ki bi mi dobro storil rad.

Tisti, ki žakelj drži, je prav toliko kriv kot tisti, ki ga polni.

To človeka uči, kar trdo drži.

To je pribita resnica: ženska je bolj zvita kot lisica.

To nekaj velja, kdor si iz neprijatelja prijatelja napraviti zna.

To nekaj velja, kdor v kratkem veliko povedati zna.

To so predpisi prava: pošteno živeti, drugega ne žaliti in vsakemu svoje dati.

Toča ne naredi ne draginje ne cene, ampak reveže.

Točnost je lepa čednost.

Toliko časa je boter, dokler je bokal moker.

Toliko imej velika usta, kolikor lahko poješ.

Toliko si star, kolikor se počutiš.

Toliko znamo, kolikor v glavi imamo.

Topla beseda pogreje tri mesece zime.

Trda mladost – mehka starost.

Trdna roka – železna roka.

Treba je slišati obe plati zvona.

Treba piti in oditi.

Trebuh je učitelj duševnih sposobnosti.

Trebuh, kakor zlodej, starih dobrot ne pomni.

Tresla se gora, rodila se miš.

Tretjič gre rado.

Trikrat mora imeti človek pomoč: ko se rodi, ko se ženi
in ko umre.

Trikrat premišljeno, še rado skaženo.

Trikrat se seliti, je enkrat pogoreti.

Tudi drobna kaplja izdolbe še tako trd kamen.

Tudi hudič je bil lep, ko je bil mlad.

Tudi kar je dobro, takoj ne obvelja.

Tudi las ima senco.

Tudi modri možje včasih greše.

Tudi molk je lahko laž.

Tudi najboljša mati ne more nadomestiti očeta.

Tudi najhujšo kačo premaga množica mravelj.

Tudi neprikupen otrok je v očeh svoje matere lep.

Tudi po slabi žetvi je treba sejati.

Tudi preprosti jo znajo zagosti.

Tudi revež ima svoje veselje.

Tudi slavček včasih začivka.

Tudi slepa kokoš zrno najde.

Tudi star osel je osel.

Tudi v joku je radost.

Tudi v koči se lahko rodi velik človek.

Tudi voda ima zobe.

Tudi zidovi imajo ušesa.

Tuja koza nosi polnejše vime.

Tuja peka nima teka.

Tuja polja zalivaš, svoja zanemarjaš.

Tuja šega – domača zbega.

Tuje navade so smešne.

Tuje peče.

Tuje peči so mrzle.

Tuji koti so ozki, tuje klopi trde.

Tvoja glava – tvoj svet.

Tvoje najgloblje spoznanje je izključno tvoja največja last.

U

Ubogi vrag krade, bogat pa noben.

Učiteljev sin je navadno slabo vzgojen.

Udarec, ki ni smrten, te naredi močnejšega.

Ugaja, kar je redko.

Uganka vzgoje je v spoštovanju učenca.

Ujmi ne uideš; suša požre en hleb kruha, moča pa dva.

Ukradena reč za gospodarjem vrešči.

Umetnik je po svoji smrti večji, državnik manjši.

Umetniku je marsikaj dovoljeno.

Umetnosti se razvijajo tam, kjer jih cenijo.

Umni kletar potrka samo na sod in ve, če je poln ali prazen.

Umreti je zakon, a ne kaznen.

Ura teče, nič ne reče.

Ura zamujena, ne vrne se nobena.

Usodno je verovati v usodo.

V

V beraški obleki je največ prevzetnosti.

V dobri družbi ni čas izgubljen.

V dolgi pravdi odvetnik dobi.

V družbi mladih se ne stara.

V hiši obešenca ne omenjaj vrvi.

V koprivo ne treska.

V krčih starega se rojeva novo.

V krčmi in mlinu se ne ženi.

V kupici se jih je več utopilo, kakor v morju utonilo.

V laskavih besedah je strup.

V ljubezni je beg edina zmaga.

V loncu se vedno najde hrana še za enega.

V mladosti so solze brez bolečin, v starosti pa bolečine brez solz.

V mlinu in od otrok se vse izve.

V mošnji ni brata ne sestre.

V nesreči si sam.

V njegovih rokah je svinec postal zlato.

V novo hišo naj se prvo leto vseli tvoj neprijatelj,
drugo leto prijatelj in šele tretje leto se sam vseli.

V pesek vpiši grenke ure svoje, a v kamen ukleši, kar
zvonček sreče poje.

V premislekih bodi podoben polžu, v dejanjih ptici.

V slogi bo takrat svet, ko se bosta hodila muha s
pajkom na sonce gret.

V sredi, v zlati skledi.

V šali je tudi nekaj resnice.

V umetnosti je enostavnost težko doseči.

V upu je rešitev.

V visoka drevesa rado treska.
V vojni vihri zakoni molčijo.
V vsakem žitu je tudi plevel.
V zaporu je za vsakega vzdana ena opeka.
V zvezde meri, v blato zadene.
V življenju je zdravje prvo poglavje.
V življenju je že tako, da bi vsi radi imeli lepo.
V življenju se moramo neprestano boriti s protislovji.
Vaja dela mojstra.
Varčevanje je velik dohodek.
»Vaša gnada« kruha strada.
Včasih imajo solze težino besed.
Včeraj skrito, danes očito.
Vdan prijatelj je redek.
Več bab pri porodu, bolj kilavo dete.
Več če ima, bolj mrmra.

Več če ima, manj da.

Več glav več ve.

Več glav, več zmešnjav.

Več je ljudi pomrlo od jedi in pitja kakor od gladu in žeje.

Več je vreden lep glas ko srebrn pas.

Več je vredna ena priča, ki je videla, kakor deset, ki so slišale.

Več ko daš, več imaš.

Več kot je lažnikov, laže izveš resnico.

Več lahko osel zanika, kakor filozof dokaže.

Več ljudi je nesrečno zaradi pomanjkanja odvečnega, kakor pa pomanjkanja potrebnega.

Več ljudi ubije alkohol kakor meč.

Več oči več vidi.

Več postav, več zmešnjav.

Več snah, preslana juha.

Več velja učena glava kakor kup zlata.

Več žensk je v hlačah kot v krilih.

Večerno jezo pusti za zjutraj, jutranjo za zvečer.

Večina odločuje, ne manjšina.

Večino ljudskih dejanj spremlja sreča.

Večkrat je domači kos kruha manjši, je pa zato slajši.

Večkrat tisti temni, ki naj sveti.

Vedrost je nebo, pod katerim uspeva vse, razen strupa.

Veleva, kdor more; uboga, kdor mora.

Velik umetnik postane s časom še večji.

Velika bolečina ne pozna solz.

Velika je stvar znati molčati.

Velike misli prihajajo v veliki tišini.

Velike misli, postavljene v prakso, postanejo velika dela.

Velike resnice so enostavne; podobno je tudi z ljudmi.

Velike ribe žro male.

Veliki ljudje in psi ne zapirajo vrat za seboj.

Veliko besedi malo naredi.

Veliko blagostanje ni edini pogoj za srečo.

Veliko bogastvo, velika skrb.

Veliko dima, malo ognja.

Veliko govorice, malo resnice.

Veliko grmenja, malo dežja.

Veliko hrupa za prazen nič.

Veliko ima marsikdo, a dosti nihče.

Veliko je poklicanih, malo izvoljenih.

Veliko mesto, velika samota.

Veliko skrbi glavo sivi.

Veliko srečo spremlja zavist.

Vera vase je prva skrivnost uspeha.

Verige iz zlata ali ženskih las so še vedno verige.

Verjemi, ali pazi – komu.

Vesel je tudi resen človek.

Veselica je vesela, dokler ni računa.

Veseljje in žalost si roko podajata.

Veselo beraštvo je brez denarja bogastvo.

Veselo na delo – uspeh bo imelo.

Veselo srce kaže mirno vest.

Veselo srce – pol zdravja.

Videz večkrat vara.

Vino hoče imeti čiste roke.

Vino in žene store, da modri obnore.

Vino je mleko starih.

Vino je najboljšje zdravilo.

Vino ne laže.

Vino ni rado samo.

Vino pravi: sem dobro, dokler ti mene zmoreš; kadar
pa jaz tebe, gorje ti.

Vino še modreca znori.

Vino tudi pametne poneumi.

Vino utopi skrbi.

Vinski ključ vse odpira.

Visokim smrekam vihar vrhe lomi.

Više ko si, bolj si izpostavljen napadom.

Voda vse opere, samo sramote ne.

Vol je vol, če mu tudi roge odbiješ.

Vol se veže za rogove, a človek za jezik.

Volk dlako menja, čudi pa ne.

Volk izza mladja kolje.

Volk malo hvale ve, ko ovco poje.

Volk v eni noči devet far obišče.

Volk volka ne ogrize.

Vrag vragu rogov ne izbije.

Vrana vrani ne izkljuje oči.

Vrat odkriva leta.

Vrč hodi tako dolgo k vodnjaku, dokler se ne razbije.

Vrednost pepela spoznaš šele, ko padeš na zaledenelem.

Vrtnica ne zraste iz koprive.

Vsak berač svojo malho hvali.

Vsak človek ima svoj prav.

Vsak človek je sam sebi najboljši zdravnik.

Vsak človek prenaša svoj križ.

Vsak dež ima svoj čas.

Vsak hvali to, kar je dobro, ali se vsak tega ne drži.

Vsak je sebe vreden.

Vsak je sebi najbližji.

Vsak je svoje sreče kovač.

Vsak je svojega denarja vreden.

Vsak je svojega imena vreden.

Vsak mlinar vodi vodo na svoj mlin.

Vsak naj na svojem pomete, pa bo po vsem čisto.

Vsak naj svojo vero moli, vsak svoje denarce troši.

Vsak ni za vse.

Vsak otrok velja mater en zob.

Vsak po sebi svojo sodbo sodi.

Vsak po sebi vatle meri.

Vsak po svoje Boga moli.

Vsak sam najbolje ve, kje ga čevelj žuli.

Vsak se meri po svoji meri.

Vsak se sam varuj, drugi te ne bo.

Vsak si pomore kakor more.

Vsak svojo kozo dere.

Vsak za tem sledi, kar ga veseli.

Vsak začetek je težak.

Vsaka generacija se posmehuje stari modi, ali dosledno sledi novi.

Vsaka hudobija se prej ali kasneje kaznuje.

Vsaka krivica je kakor na oba kraja oster meč.

Vsaka medalja ima dve plati.

Vsaka nova metla v začetku dobro pometa.

Vsaka pesem se enkrat izpoje.

Vsaka povodenj se uteče.

Vsaka resnica ima dva obraza.

Vsaka rit pride enkrat na sekret.

Vsaka skrb naj te ne plaši, nezgoda vsaka ne ustraši.

Vsaka stvar ima svoj konec.

Vsaka šola nekaj velja.

Vsaka vas ima svoj glas.

Vsaka voda je pri izviru čista.

Vsakdanje zgubi vrednost.

Vsakdo po svojih sposobnostih, vsakomur po njegovem delu.

Vsakdo se rad zapira v svojo polževo lupino.

Vsakdo ve, kako je treba odgajati druge otroke.

Vsake oči imajo svojega slikarja.

Vsakemu je svoje najmilejše.

Vsakemu je svoje najmilejše.

Vsakemu njegov značaj ustvarja usodo.

Vsako čudo za tri dni.

Vsako čudo za tri dni.

Vsako delo ima svoje sončne in senčne strani.

Vsako hudo ima nekaj dobrega.

Vsako hudo vzeti za dobro.

Vsako obleko je treba ukrojiti po meri.

Vsako življenje piše svoj roman.

Vse dobre stvari so tri.

Vse je odvisno od sreče.

Vse je res, če ni laži vmes.

Vse klanja se denarju, največjemu sleparju.

Vse pride na dan, če ne prej, pa čez sedem let.

Vse razumeti, pomeni, vse oprostiti.

Vse reke tečejo v morje.

Vse se more, če se hoče.

Vse skrito postane očito.

Vsem ni mogoče ustreči.

Vsi ljudje vse vedo.

Vzemi tam, kjer ni, dodaj tja, kjer že je – žal, večkrat tako tudi je.

Vzemi ženico, sebi vrstnico.

Vzgoja mladine je temelj države.

Vzgojeni lahko vzgaja.

Vztrajnost utegne kronati uspeh.

Vžigalice in škarje niso za otroke.

Z

Z dobrim se hudo povračuje.

Z dobro voljo začni delo, pa bo lep uspeh imelo.

Z izgubo časti človek veliko izgubi.

Z lastnimi žulji je malokdo obogatel.

Z lažjo pridobljeno ni blagoslovljeno.

Z lažjo se ne pride daleč.

Z leti postajamo starejši, ne pa vedno tudi pametnejši.

Z malim se začne, z velikim neha.

Z nahodom gre devet bolezni.

Z rojstvom smo že zapisani smrti.

Z velikimi gospodi ni varno igrati, še manj jim posojevati.

Z žlico medu ujameš več muh, kakor s polnim sodom kisa.

Z žlico pita, z držajem v oči dreza.

Za dobrim konjem se praši.

Za eno in isto stvar se ne vznemirjaj dvakrat.

Za izrečene besede ti lahko je žal, za neizrečene nikoli.

Za kogar ti ni mar, posodi mu denar.

Za konjem naj gre še uzda.

Za krta ni treba plota okoli vrta.

Za lenuha ni kruha.

Za misli ni nobene uzde.

Za možitev, smrt in davke ni nikoli prepozno.

Za neke je ves svet komedija, za neke pa tragedija.

Za plemenito srce je ves svet domovina.

Za prepir morata biti dva.

Za pridnega je za vsakim grmom kos kruha, pod vsakim kamnom denar.

Za pridnega je za vsakim grmom petica.
Za siromakom vsak pes laja.
Za skrbi je še tudi jutri čas.
Za srečo ni nikdar prepozno.
Za šparovcem gre cirovček.
Za tele se pravdajo, pa kravo zapravdajo.
Za trgovca je domovina njegov žep.
Za vsak greh je odpuščanje.
Za vsakega raste šiba.
Za zakletve zaljubljenecv ni kazni.
Začetek ljubezni je sladek, konec pa često grenak.
Začetek vsake stvari je majhen.
Začne v zlatu, neha v blatu.
Zadovoljstvo češče prebiva v koči, kakor v palači.
Zadovoljstvo srca srečo ti da.
Zakon brez otrok je kot dan brez sonca.

Zakon je grob ljubezni.

Zakon narave je tak, da z malega raste veliko.

Zakon pravice in človeška narava zahtevata svoje.

Zakonska zveza je kot z medom namazan križ – med se poje, križ pa ostane.

Zaljublencu ni ničesar težko.

Zaljubljenec se je poslovil od pameti.

Zaman je graditi srečo na nesreči drugega.

Zamolčana resnica se rada maščuje.

Zamolčano ni pisano ne brano.

Zamujeno še ni prepozno.

Zanesljiv prijatelj je jasna pogodba.

Zapored se tudi v mlinu melje.

Zaradi dreves ne vidi gozda.

Zaradi ene muhe si pajek ne prede mreže.

Zaradi lenobe se pod useda.

Zardevanje je barva kreposti.

Zarečenega kruha se največ poje.

Zase ne poznajo steze, a drugim kažejo cesto.

Zato smo sužnji zakonov, da smo lahko svobodni.

Zaupanje se vrača z zaupanjem.

Zaupanje v zdravnika več pomore kakor zdravila.

Zaverovanost v lepoto narave je vsakomur potrebna.

Zavist cilja na druge, a zadene sebe.

Zavist in strah sta strasti brez užitka.

Zavist je najbolj zakoreninjena strast v človeškem srcu.

Zavist je neka vrsta pohvale.

Zavist je sestra sovraštva.

Zavist že od zametka propada.

Zavist, ki molči, je nevarnejša od glasne.

Zavistnik hujša, ko vidi, da se bližnji redi.

Zažgati je lahko, ogenj pogasiti pa težko.

Zdrav človek ima sto želja, bolnik pa eno le ima.

Zdravilo za nepoštenje je za nekatere pozabljenje.

Zdravim je vse zdravo.

Zdravnik zdravi, narava ozdravi.

Zelje želodec samo nastelje.

Zemlja nam odvzame vse nadloge.

Zemlja se brani smrti z brstenjem, človek z rojevanjem.

Zgodnja danica, pridnim zlatica.

Zgubil si denar, nisi zgubil ničesar; zgubil si čast, zgubil si pol; zgubil si pogum, zgubil si vse.

Zidarju ni poleti nobena pečenka premastna, pozimi pa nobena suha hruška pretrda.

Zima rada z repom bije, če dolgo toplo sonce sije.

Zima, gosposka in smrt ne prizanesejo.

Zjutraj se nikogar ne boji, zvečer pa pred lastno senco beži.

Zlat ključ vsaka vrata odpre.

Zlata veriga ne da svobode.

Zlatemu maliku se vse klanja.

Zlato ne govori, premore pa vse.

Zlato orožje – gotova zmaga.

Zlato rado srce okameni.

Zlato se v ognju preizkuša.

Zlo dejanje ne more pomagati k dobremu.

Zlo rodi zlo.

Zlo se z dobrim ne odganja.

Zlo zatri v kali.

Zloba sama popije največji del svojega strupa.

Zloben človek misli, da ti dela dobro, če ti ne dela slabo.

Zlobni nimajo miru.

Zlobo rodi nemoč, nemoč pa neznanje.

Zločinec se rad vrača na kraj zločina.

Zmaga ima sto očetov, poraz pa je sirota.

Zmaga nad duhom je popolnejša kot zmaga z orožjem.

Zmanjka vina, ni razgovora; zmanjka denarja, ni prijatelja.

Zmota človeku ne da videti resnice.

Zmotiti se, je človeško.

Znamenje dobrega srca je veder obraz.

Znanja ne zajemamo s korcem.

Znanje je bogastvo.

Znanje je moč.

Znanje molči, neznanje kriči.

Zob za zob, kri za kri.

Zrak napihne mehur, ošabnost pa norca

Zrela hruška sama pade z drevesa.

Zrelo jabolko samo pade.

Zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača.

Zunaj lep, znotraj slep.

Zunaj lepota, znotraj praznota.

Zvečer s kurami spat, zjutraj s ptički vstat, dan je treba iskat.

Zvečer se dan hvali.

Zvijača je sili kos.

Zvitost se pobija z zvitostjo.

Ž

Žaba bo skakala v močvirje, četudi bi jo postavil na prestol.

Žalitvi se najbolj maščuješ z nasmehom.

Žalost in tuga je strupena kuga.

Žalosten je svet, ki oblači oblečene in slači slečene.

Žalosti ne moreš deliti.

Že rano začne žgati, kar misli kopriva postati.

Že staro je pravilo, da delo zahteva plačilo.

Že velja, kamor srce pelja.

Žena deli z možem dobro in slabo.

Žena drži hiši tri vogale in še četrtega možu podpira.

Žena je rešitev ali pogubitev družine.

Žena moža naredi, ali ga pa skazi.

Žena pusta, mož gotovo pijanec.

Žena se v možu vidi.

Žene umetnikov bi morale ostati vedno lepe in mlade,
a ker tega ni, zato to boli.

Ženi se tam, kjer boš imel klobuk obesiti kam.

Ženiti se je treba z ušesi, ne pa z očmi.

Ženska brez moža je kot hiša brez strehe.

Ženska brez nežnosti je nemogoča, kakor moški brez
smelosti.

Ženska je zlo, ali nujno.

Ženska od nezvestobe veliko pričakuje, malo pa dobi.

Ženska prevzame srce, petje razveseli, vino pa utopi
skrbi.

Ženska samo tega ne pove, česar ne ve.

Ženska vladarica sveta, a suženj želja.

Ženska zamolči, kar v glavi več ni.

Ženska zato izbira, da izbrano rodi.

Ženska, ki hoče, vedno delo najde.

Ženska, ki iskreno ljubi, ne more biti ne zlobna, ne nezvesta.

Ženske in zdravniki vedo, kako je laž potrebna ljudem.

Ženske solze so najuspešnejša vodna sila.

Žensko orožje je lepota in solze.

Živali pred smrtjo molče, ljudje se upirajo.

Živali rade umirajo same.

Živemu človeku se vse pripeti, mrtvemu samo jama.

Živeti in pustiti živeti.

Živi naj živijo, mrtvi naj počivajo.

Živi primerno svoji žetvi.

Živi prosto, doživiš let sto.

Živi se samo enkrat, pravita modrijan in bedak.

Živi tako, da boš sanjal lepo.

Živi, kakor moreš, če ne moreš, kakor hočeš.

Življenje človeka izuči.

Življenje je nesrečnemu dolgo, srečnemu kratko.

Življenje je preveč kratko in človek si ga ne sme sam sebi greniti.

Življenje nas naredi mehke, kjer smo trdi, in trde, kjer smo mehki.

Življenjske težave nam pomagajo prenašati misel na smrt, a misel na smrt nam pomaga prenašati življenjske težave.

Žlahta je raztrgana plahta, ki se pa ne da zašiti.